

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

Василь ШВАЛЮК

**Обліково-аналітичне забезпечення управління
операціями з інноваційними банківськими продуктами /**
**Accounting and analytical support for operations
management with innovative banking products**

спеціальність 071 – Облік і оподаткування
освітньо-професійна програма – Бізнес-аналітика та управління
інноваційними системами

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи ОБАм-21
ШВАЛЮК Василь

Науковий керівник
к.е.н., доцент І. В. Спільник

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту

«__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри
_____ Р. Ф. Бруханський

ТЕРНОПІЛЬ - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ ОПЕРАЦІЯМИ.....	6
1.1. Сутність та класифікація банківських продуктів. Інноваційні банківські продукти.....	6
1.2. Особливості обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами.....	10
Висновки до розділу 1	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЯМИ З ІННОВАЦІЙНИМИ БАНКІВСЬКИМИ ПРОДУКТАМИ В АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ».....	18
2.1. Організаційно-економічна характеристика і структура банківських продуктів АТ «Державний ощадний банк України».....	18
2.2. Аналіз та обліково-аналітичного забезпечення управління операціями з інноваційними банківськими продуктами АТ «Державний ощадний банк України»	25
Висновки до розділу 2	34
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ БАНКІВСЬКИМИ ПРОДУКТАМИ АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»	36
3.1 Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення інноваційних банківських продуктів на основі управління їх життєвим циклом.....	36
3.2. Впровадження сучасних технологій для підвищення ефективності інноваційних банківських продуктів.....	41
Висновки до розділу 3	47
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50

ВСТУП

Актуальність проблеми. У сучасному фінансовому секторі чільну роль відіграє ефективне управління банківськими операціями, передусім такими, що стосуються інновацій. Це зумовлено тим, що інновації в банківському бізнесі визначають конкурентоспроможність, сприяють забезпеченню високого рівня надання послуг. У той же час, управління інноваційними банківськими продуктами вимагає значних змін у підходах до обліку їх та аналізу. Системи обліково-аналітичного забезпечення в банках слід адаптувати до сучасних вимог управління інноваціями, що, потребує розвитку та вдосконалення методик обліку та аналізу. Враховуючи специфіку таких продуктів – це можуть бути нові види депозитів, кредитів, електронних платіжних інструментів тощо – необхідність у спеціалізованих підходах до їх управління стає особливо актуальною.

Аналіз останніх досліджень та наукових праць. Досліджувана проблема активно розробляється вітчизняними і зарубіжними вченими: Гавриленко С. В., Гринько Л. В., Демченко Н. О., Жарикова Т. І., Дзюблюк О. В., Баранова В. Г., Бодрецький М. В., Камінська Т. Г., Катан Л. І., Ключка О. В., Коваль Я. С., Кривич Я. М., Кузнєцова М. А., Мазур М. О., Малишева В. Л. Цим забезпечене розкриття теоретичних і практичних аспектів проблематики, окреслено перспективи розвитку інноваційної сфери банківських продуктів. Водночас, через високий динамізм досліджуваних питань, їх висвітлення потребує постійного переосмислення відповідно до актуальних тенденцій.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка рекомендацій з удосконалення обліку й аналізу в управлінні операціями з інноваційними банківськими продуктами на прикладі АТ «Ощадбанк» для підвищення ефективності управлінських рішень в умовах сучасного бізнес середовища.

Визначено такі завдання:

- з'ясувати сутність та типологію банківських продуктів, у т.ч. інноваційних;
- виявити особливості обліку та аналізу операцій з інноваційними

банківськими продуктами;

– оцінити стан обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційними банківськими продуктами;

– проаналізувати структуру банківських продуктів в АТ «Ощадбанк» і визначити ефективність системи їх обліку та аналізу;

– розробити рекомендації щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційними банківськими продуктами;

– оцінити можливості застосування сучасних інформаційних технологій для підвищення ефективності операцій з інноваційними продуктами.

Об'єктом дослідження є обліково-аналітичне забезпечення управління операціями з інноваційними банківськими продуктами в АТ «Ощадбанк».

Предметом дослідження є облік і аналіз операцій з інноваційними банківськими продуктами, а також методи та інструменти обліково-аналітичного забезпечення управління цими операціями в АТ «Ощадбанк».

Методи дослідження. Використано методи: аналіз – для вивчення теоретичних аспектів обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами, а також чинних практик в АТ «Ощадбанк»; синтез – для розробки рекомендацій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління банківськими продуктами; порівняння – для вивчення існуючих підходів та методик обліку операцій з інноваційними банківськими продуктами.

Інформаційною основою є законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові публікації вітчизняних і міжнародних фахівців, матеріали науково-практичних заходів, статистичні дані, фінансова звітність, Інтернет-джерела, а також результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів у розробці підходів до удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління операціями з інноваційними банківськими продуктами з інтеграцією сучасних технологій і управління життєвим циклом продуктів.

Апробація. Результати дослідження у формі тез доповідей «Сутність та особливості інновації в банківському бізнесі» презентовано на XIII

Національній науково-практичній конференції «Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи» у травні 2024 р. та «Особливості іновацій АТ «Ощадбанк» в умовах воєнного стану», представлено на XIV Національній науково-практичній конференції «Сучасні аспекти та перспективні напрямки розвитку науки і бізнесу» у листопаді 2024 року в Західноукраїнському національному університеті.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

1.1. Сутність та класифікація банківських продуктів. Інноваційні банківські продукти

У сучасних умовах високої динаміки банківського ринку та загострення конкуренції за клієнтів особливо актуальним є визначення чіткої стратегії розвитку для забезпечення зростання прибутковості комерційних банків. У зв'язку з нестабільною економічною та політичною ситуацією в країні, що посилилась внаслідок воєнних дій після вторгнення Росії в Україну, ключовим завданням банківських установ стає залучення нових клієнтів. Зростаюча конкуренція на ринку банківських послуг змушує комерційні банки активно шукати нові економічні підходи для покращення якості та інтенсивності взаємодії з клієнтами. Відповідно до основного закону ринкової економіки – «попит породжує пропозицію», – сучасні українські комерційні банки орієнтуються на інтеграцію новітніх технологій з метою максимізації прибутків та ефективного використання ресурсів через впровадження інновацій.

Функціонування банківських установ, як і інших суб'єктів господарської діяльності в умовах ринку, має виробничий характер. Хоча результати цієї діяльності не набувають матеріальної форми в традиційному розумінні (як, наприклад, промислова продукція), вони все ж мають певну вартість, що визначається суспільними витратами. Результати банківської діяльності мають чітко виражений продуктовий характер. Варто зазначити, що банківський продукт слід розглядати не лише як банківську послугу, а як комплексний результат діяльності банківської установи, який включає сукупність різноманітних послуг, наданих клієнтам.

«Проводячи аналогію з матеріальним виробництвом, банківські продукти можна поділити на дві групи: ті, що містять як перенесену, так і додану вартість (банківські операції), та ті, що формують виключно додану вартість (послуги). Матеріальним втіленням банківського продукту можуть виступати грошові

кошти, які банк залучає і розміщує в активи, використання яких розподілене в часі, що є схожим до процесів у сфері матеріального виробництва» [41, с. 37].

Загалом, банківський продукт розглядається як узагальнюючий результат діяльності банківської установи, що включає різні види послуг та операцій, наданих клієнтам. Відсутність чіткого законодавчого розмежування між поняттями «банківський продукт», «банківська послуга» та «банківська операція» призводить до їхнього частого використання як синонімів у банківській практиці та нормативних актах. У науковій літературі виділяють три основні складові: банківські операції – це набір процедур, що забезпечують реалізацію банківських послуг; банківські послуги – комплекс виконаних банківських операцій, спрямованих на задоволення потреб клієнтів; банківський продукт – кінцевий результат наданих банківських послуг, що виступає основним товаром на фінансовому ринку. «Банківський продукт» є фундаментальною категорією, що відображає результат діяльності банківської установи, спрямований на задоволення фінансових потреб клієнтів. Теоретичне осмислення сутності банківських продуктів має важливе значення для розуміння механізмів функціонування банківської системи та розвитку інноваційної діяльності банків.

О.В. Дзюблюк, наприклад, вважає, що «банківський продукт має двояке вираження: він охоплює надання різноманітних послуг через активні, пасивні та комісійно-посередницькі операції, а також створення безготівкових платіжних засобів як результат цих операцій» [19, с. 14]. Інші науковці, такі як Л.І. Катан і С.О. Сотніков визначають банківський продукт як «товар, що створюється в результаті основної діяльності банку для задоволення потреб клієнтів та отримання прибутку» [30, с. 8]. Цей підхід підкреслює продуктову сутність банківської діяльності, де банківський продукт є основою існування установи та її товаром на фінансовому ринку.

Загальноприйнятою є думка, що банківський продукт відрізняється від банківської послуги, оскільки перший є документальним підтвердженням виконаної послуги (наприклад, договір кредитування), тоді як сама послуга є набором конкретних банківських інструментів та дій, спрямованих на

задоволення фінансових потреб клієнта. Згідно з Лопаткіною І.В., «стандартизованість банківських послуг та регуляторні вимоги обмежують свободу дій банків у контексті реалізації маркетингових стратегій, що впливає на формування та просування банківських продуктів» [38, с. 7].

Отже, банківський продукт є комплексним результатом банківських операцій і послуг, орієнтованих на задоволення потреб клієнтів та забезпечення прибутковості банку. Він включає як інструментальні, так і організаційні компоненти, що формують цілісну систему взаємодії з клієнтами, сприяючи утриманню наявних клієнтів та залученню нових через успішні кроспродажі та комплексний підхід до обслуговування. Чітка класифікація банківських продуктів дозволяє банкам краще структурувати свою продуктову політику та забезпечувати конкурентні переваги на ринку банківських послуг (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Класифікація банківських продуктів

Джерело: сформовано автором на основі [12; 15; 25; 30]

Класифікація банківських продуктів здійснюється за кількома основними критеріями, які відображають різноманітність та специфіку фінансових послуг.

За економічним змістом виділяються кредитні, депозитні, розрахунково-касові, інвестиційні та консультаційні продукти. Залежно від цільової клієнтської групи продукти поділяються на послуги для фізичних та юридичних осіб, фінансових установ і державного сектору. За рівнем інноваційності можна виокремити традиційні, модифіковані та інноваційні продукти. За технологією надання продукти класифікуються на ті, що потребують безпосереднього обслуговування, дистанційні та цифрові. Окрім цього, банківські продукти відрізняються за рівнем складності, включаючи прості, комплексні та гібридні продукти, що забезпечує гнучкість банків у пропонуванні різноманітних фінансових рішень клієнтам.

«Інноваційні банківські продукти є ключовим елементом сучасної банківської діяльності, які забезпечують конкурентоспроможність та довгострокову ефективність банківських установ» [33]. До інноваційних продуктів відносяться рішення, що вперше з'являються на ринку та змінюють якість фінансового обслуговування. Їх впровадження має на меті як задоволення нових потреб клієнтів, так і підвищення операційної ефективності банку. До цієї категорії належать:

1. продукти, створені банками в Україні, які не мають аналогів на національному ринку;
2. іноземні фінансові продукти, адаптовані до українських реалій і представлені вперше;
3. нові види фінансових операцій та технологій, які раніше не застосовувалися у вітчизняній банківській системі.

Інноваційні продукти відрізняються від просто оновлених послуг тим, що їхній зміст має принципово новий характер, вони змінюють підхід до обслуговування клієнтів чи управління фінансовими потоками. Водночас до інновацій не можна віднести послуги, які є новими лише для конкретного банку, але вже широко використовуються іншими установами. Важливість інноваційних банківських продуктів обумовлена низкою причин:

- вони забезпечують прибутковість банків у довгостроковій перспективі;

- сприяють створенню нових джерел доходів завдяки унікальним рішенням, що покращують якість обслуговування;
- дозволяють знизити витрати через впровадження сучасних технологій;
- відповідають вимогам державного регулювання, спрямованим на стабільність фінансової системи;
- формують імідж прогресивного банку, орієнтованого на задоволення потреб клієнтів;
- адаптуються до змін у структурі попиту на фінансові послуги.

Таким чином, інноваційні банківські продукти є важливим інструментом розвитку фінансових установ, спрямованим на вдосконалення послуг, зміцнення ринкових позицій та задоволення динамічних потреб клієнтів.

1.2. Особливості обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами

Організація бухгалтерського обліку в банківських установах є комплексною системою, що забезпечує ефективне відображення фінансової діяльності. Цей процес включає узгодження взаємопов'язаних умов, етапів та елементів обліку, спрямованих на створення точної, достовірної та своєчасної інформації для прийняття управлінських рішень. Особливо важливо це в контексті інноваційних банківських продуктів, які потребують специфічного підходу до облікових процедур через їхню новизну та унікальність. Ефективна організація обліку інноваційних продуктів сприяє:

- контролю за збереженням грошових коштів та станом кредитно-розрахункових операцій;
- забезпеченню прозорого та коректного відображення фінансових результатів інноваційної діяльності;
- реалізації стратегічних цілей банку, зокрема через впровадження нових технологій та продуктів.

«Процес організації обліку інноваційних банківських продуктів залежить від внутрішніх і зовнішніх факторів, які формують його структуру та визначають ефективність» [29, с. 114] (рис. 1.2).

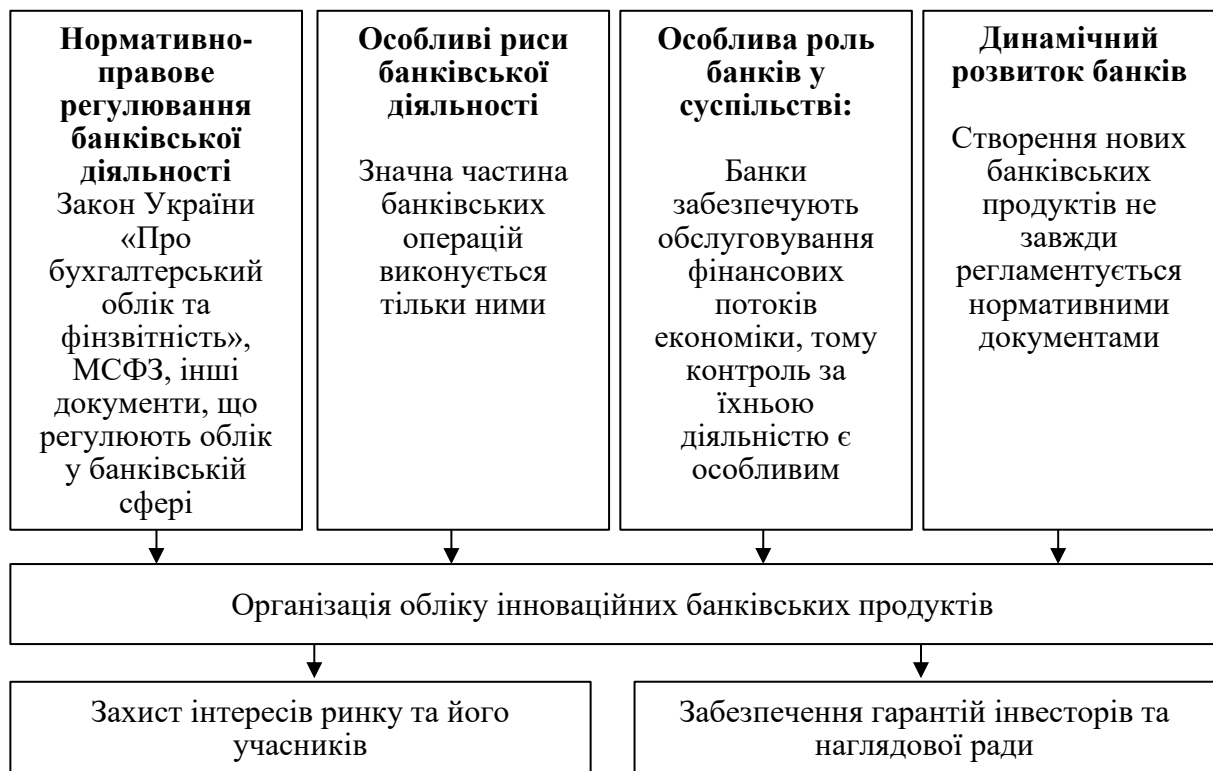

Рис. 1.2. Чинники впливу на організацію обліку інноваційних продуктів банку

Джерело: сформовано автором на основі [11; 16; 20; 34; 35]

До внутрішніх належать особливості облікової політики банку, кадровий склад бухгалтерської служби, наявність сучасних технологій для обробки даних. Зовнішні фактори включають державне регулювання, конкуренцію на ринку фінансових послуг та технологічний розвиток.

Процес обліку інноваційних продуктів складається з методичного, технологічного та організаційного етапів:

1. методичний етап визначає способи та прийоми облікового відображення, що враховують специфіку інноваційних продуктів;

2. технологічний етап охоплює вибір способів обробки даних, розробку облікових реєстрів, форм документів та звітності. Технологія облікового процесу включає методи реєстрації інформації та алгоритми її обробки, що забезпечують точність і достовірність даних;

3. організаційний етап передбачає розподіл обов'язків між працівниками, забезпечення нормативної бази та формування регламентів для кожного етапу облікового процесу.

Ефективність обліку інноваційних продуктів значною мірою залежить від структури бухгалтерської служби. В умовах впровадження інноваційних рішень доцільно створювати інтегровані підрозділи, наприклад, департаменти фінансів та обліку, які об'єднують функції бухгалтерії з іншими напрямками. Це дозволить прискорити процес обробки даних, забезпечити високий рівень достовірності інформації та підвищити гнучкість управлінських рішень. «Особливу увагу слід приділяти розробці методичних рекомендацій щодо обліку інноваційних продуктів, які забезпечуватимуть повноту відображення інформації в облікових регістрах, підготовку достовірної звітності, сприяння аналітичним дослідженням для оцінки ефективності впровадження інновацій. Таким чином, організація системи обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами є необхідною умовою для ефективного управління банківською діяльністю та підтримки конкурентоспроможності в умовах динамічних змін на фінансовому ринку» [35].

Раціональна організація бухгалтерського обліку є ключовим елементом для ефективного управління діяльністю фінансової установи, зокрема банку. На першому етапі цього процесу визначальним є формування облікової політики, яка встановлює основні принципи, методи та процедури складання і подання фінансової звітності. Якість розробленої облікової політики впливає не лише на внутрішній облік, але й на здатність банку керувати ризиками та впроваджувати довгострокову стратегію розвитку.

Згідно з «Положенням про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України, облікова політика банку представляє собою систему принципів, методів і процедур, що використовуються банком для складання і подання фінансової звітності. Облікова політика затверджується правлінням (радою директорів) банку і оформлюється у вигляді спеціального документу – Положення або наказу» [50]. Функції облікової політики можна узагальнити у кількох напрямках:

- встановлення правил організації бухгалтерського обліку в банку;
- захист інтересів банку під час перевірок з боку контролюючих органів;
- оптимізація процесу обліку для зменшення трудомісткості та забезпечення високої якості даних для прийняття управлінських рішень.

Розробка облікової політики має на меті конкретизацію способів ведення обліку відповідно до чинного законодавства, надання нормативного статусу самостійно розробленим методам обліку, адаптацію облікових методів до специфіки операцій банку, забезпечення надійного внутрішнього контролю для запобігання помилкам і зловживанням.

Для банківської практики важливо мати чітко визначену методику обліку інноваційних фінансових продуктів, що відповідає вимогам розвитку банківської системи та світової практики в обліковій сфері. Пропозиції щодо змістовного наповнення облікової політики, орієнтованої на активи інноваційного походження, були представлені в наукових працях Л.А. Заводовської (рис. 1.3). Авторка акцентує увагу на трьох основних складових: «організаційній, технологічній та методичній» [35]. Не зважаючи на підтримку загальної запропонованої концепції, існує пропозиція щодо альтернативної структуризації облікової політики, що відкриває перспективи для подальших досліджень у сфері обліку операцій з інноваційними банківськими продуктами.

Загальна послідовність формування облікової політики у банку, що здійснює операції з інноваційними продуктами, включає такі етапи: 1) проведення аналізу інноваційної діяльності та визначення впливу зовнішніх факторів (зокрема, змін у законодавчій базі); 2) розробка та затвердження методів ведення обліку операцій з інноваційними банківськими продуктами; 3) розробка механізму оцінки та впровадження змін у облікову політику залежно від змін у зовнішньому середовищі.

Облік банківської діяльності в Україні вирізняється високим рівнем вимог з боку регулюючих органів і детальною регламентацією банківських операцій. Зокрема, це стосується обліку інноваційних продуктів, що нерідко супроводжується складністю та громіздкістю документообігу. Така ситуація

може призводити до затримок в обробці інформації чи навіть до втрати важливих даних. Для мінімізації цих недоліків і покращення якості обліку інноваційних продуктів доцільно впроваджувати методики реінжинірингу бізнес-процесів. Реінжиніринг передбачає перехід від функціонального підходу до процесного управління. У рамках такого підходу первинні документи стають вхідними даними обліково-звітнього процесу, відображаючи проміжні та фінальні результати бізнес-операцій. На виході формується фінансова звітність, яка відповідає законодавчим нормам і забезпечує достовірне відображення собівартості інноваційного продукту.

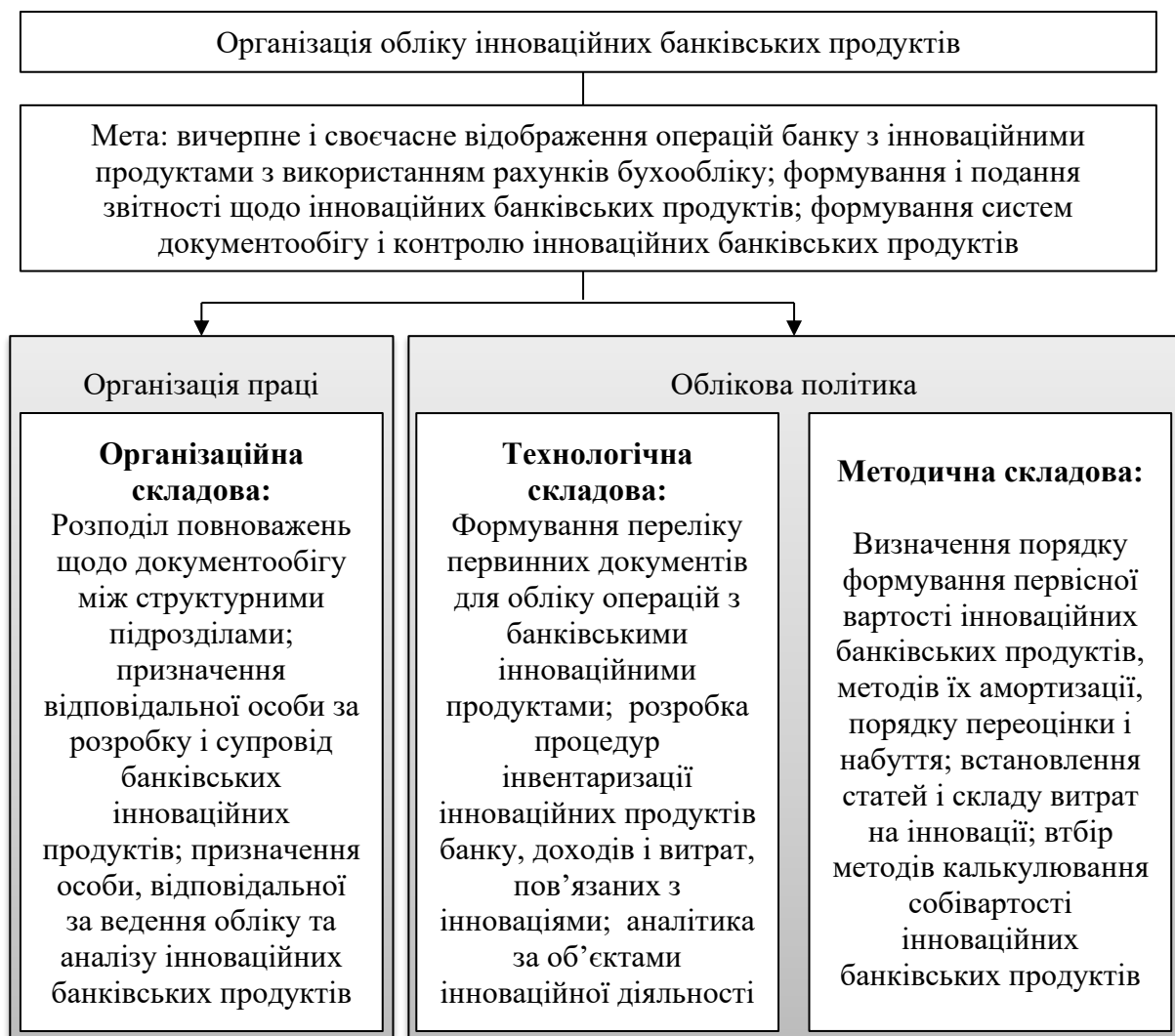

Рис. 1.3. Складові системи організації обліку інноваційних банківських продуктів

Джерело: сформовано автором на основі [25; 29; 61; 62]

Ефективний облік інноваційних продуктів вимагає оптимізації організаційної структури банку. Це можна досягти через розвиток процесного

підходу та впровадження інжинірингових методів управління. Зокрема, важливими є такі аспекти як розробка критеріїв для відбору спеціалістів, які відповідають за реєстрацію первинної документації і активне використання проектних структур для управління інноваційною діяльністю.

Створення окремого підрозділу, який відповідає за інноваційну діяльність, дозволяє ефективно розподіляти обов'язки між працівниками бухгалтерії та фахівцями цього підрозділу. Наприклад, на них можуть покладатися завдання документального супроводу операцій, розрахунку собівартості та контроль витрат. Аналіз ефективності інноваційних банківських продуктів є ключовим інструментом для оцінки їх впливу на фінансові установи та банківський сектор загалом. У сучасних умовах, коли інновації визначають конкурентоспроможність, необхідність у розробці комплексних методів оцінки стає особливо важливою. Такий аналіз базується на поєднанні кількісних і якісних критеріїв, що дозволяє враховувати не лише фінансові результати, але й вплив на організаційну структуру банку, задоволеність клієнтів і фінансову стабільність (табл. 1.1).

Основні завдання оцінки включають виявлення ключових факторів успішності, аналіз прибутковості та ризиковості продуктів, а також їх відповідність ринковим умовам. Мультифакторні моделі дають змогу встановити взаємозв'язки між показниками та визначити їх роль у загальному економічному результаті. Особлива увага приділяється оцінці ефективності на всіх етапах життєвого циклу продукту, від розробки до стабільної реалізації, із застосуванням методів прогнозування, аналізу ризиків і оцінки впливу на репутацію банку.

Комплексний підхід передбачає врахування фінансових (прибутковість, рентабельність, ліквідність) і нефінансових (задоволеність клієнтів, брендова цінність) показників. Це дає змогу створити повну картину ефективності впровадження інновацій. Урахування ризиків, пов'язаних із нововведеннями, сприяє мінімізації потенційних втрат та оптимізації рішень. Використання індикаторів ефективності дозволяє оцінити досягнення стратегічних цілей, таких як покращення операційної діяльності, зростання ринкової частки та

підвищення клієнтської лояльності. Важливим є також інтеграція якісних методів, зокрема аналіз відгуків і оцінка соціального впливу, що забезпечує ширший контекст для оцінки результатів.

Таблиця 1.1

**Систематизація методологічних підходів до аналізу ефективності
інноваційних банківських продуктів**

Методологічний аспект	Опис	Інструменти/Методи
Фінансові показники	Оцінка прибутковості, рентабельності, ліквідності та капіталізації банку.	- Розрахунок показників прибутковості (ROA, ROE) - Аналіз ліквідності (коефіцієнт ліквідності) - Рентабельність інвестицій
Аналіз ризиків	Оцінка потенційних фінансових і операційних ризиків, пов'язаних із впровадженням інновацій.	- Сценарне моделювання - Аналіз чутливості - Оцінка ризику через методи стрес-тестування
Індикатори ефективності	Оцінка досягнення стратегічних цілей банку через інновації: збільшення частки ринку, підвищення лояльності.	- Аналіз частки ринку - Вимірювання лояльності клієнтів (NPS) - Оцінка конкурентоспроможності
Прогнозування та моделювання	Використання математичних та статистичних методів для прогнозування результатів впровадження інновацій.	- Моделювання за допомогою системи оцінки ризиків - Прогнозування через регресійні моделі - Аналіз фінансових результатів за допомогою статистичних методів
Якісні методи аналізу	Оцінка ефективності інновацій з точки зору соціальних та репутаційних аспектів: задоволеність клієнтів, імідж.	- Оцінка рівня задоволеності клієнтів - Аналіз брендової цінності - Вивчення відгуків та спостережень клієнтів
Інтеграція фінансових і нефінансових показників	Комплексна оцінка ефективності, що поєднує як кількісні (фінансові), так і якісні (соціальні, репутаційні) показники.	- Створення комбінованих показників ефективності - Визначення впливу на стратегічні цілі через комплексний аналіз (фінансові та нефінансові індикатори)
Стратегічний вплив	Визначення впливу інновацій на загальні стратегічні цілі банку в довгостроковій перспективі.	- Оцінка довгострокових ефектів - Аналіз стратегічного розвитку через впровадження інновацій - Оцінка відповідності інновацій стратегії банку

Джерело: сформовано автором на основі [25; 58; 60]

Таким чином, аналіз операцій з інноваційними банківськими продуктами включає кілька ключових напрямів: фінансові показники, аналіз ризиків, індикатори ефективності, прогнозування результатів, а також якісні методи

оцінки, такі як рівень задоволеності клієнтів і вплив на імідж банку. Для комплексної оцінки ефективності необхідно поєднувати фінансові та нефінансові показники, що дозволяє розглядати вплив інновацій на банківську стратегію в цілому.

Висновки до розділу 1

Висока конкуренція на ринку банківських послуг та динамічна економічна ситуація вимагають від комерційних банків активного пошуку нових підходів до задоволення потреб клієнтів, що включає розробку та впровадження інноваційних банківських продуктів. Інновації в банківській сфері не лише сприяють підвищенню якості обслуговування, але й забезпечують стійкість фінансових установ у довгостроковій перспективі.

Банківські продукти, як результат діяльності банку, мають комплексний характер і включають як операції, так і послуги, що спрямовані на задоволення потреб клієнтів. Чітка класифікація банківських продуктів є важливою для ефективного управління банківською діяльністю, оскільки вона дозволяє краще структурувати продуктову політику банків та створювати конкурентні переваги на ринку.

Інноваційні банківські продукти займають особливе місце в стратегії розвитку банків, оскільки вони сприяють підвищенню операційної ефективності, зниженню витрат і покращенню якості фінансового обслуговування. Впровадження нових продуктів дає змогу банкам не тільки задовольняти нові потреби клієнтів, але й адаптуватися до змін у структурі попиту на фінансові послуги.

Визначення та аналіз інноваційних банківських продуктів вимагає чіткої системи обліку та аналізу операцій, які з ними пов'язані. Тільки за допомогою ефективної методики обліку та аналізу можна забезпечити правильне відображення таких продуктів у фінансовій звітності та створити основу для їх подальшого вдосконалення та адаптації до потреб ринку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЯМИ З ІННОВАЦІЙНИМИ БАНКІВСЬКИМИ ПРОДУКТАМИ В АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика і структура банківських продуктів АТ «Державний ощадний банк України»

Згідно зі статутом «Акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» (скорочена назва АТ «Ощадбанк») утворено 20.05.1999 р. шляхом перетворення Державного спеціалізованого комерційного ощадного банку України. Організаційно-правова форма АТ «Ощадбанк» – акціонерне товариство. Тип товариства – приватне. Банк має статус універсального і діє у всіх клієнтських сегментах. Основу діяльності будь-якого банку формує система управління, яка складається з нормативно-правових та установчих документів, організаційної структури, методів та інструментів управління. Тип організаційної структури АТ «Ощадбанк» – функціональний. Він базується на функціях та ієрархічній структурі і є ефективним для великих організацій, де необхідно чітко розподіляти спеціалізовані обов'язки між департаментами та управляти ними через багато рівнів керівництва.

Як державний банк АТ «Ощадбанк» підлягає контролю та управлінню з боку Кабінету міністрів України. Ці функції забезпечуються через наглядову раду, що представлена департаментами комплеєнс-контролю, внутрішнього аудиту, фінансового моніторингу і центру корпоративного управління. Безпосереднє управління діяльністю банку здійснює Правління на чолі з головою Наумовим Сергієм Володимировичем. Кожен член правління забезпечує управління за певним напрямом через відповідні департаменти. Так заступнику голови правління, відповідальному за фінанси, бухгалтерський та податковий облік, систему управлінської звітності, ревізію, закупівлі, казначейство, менеджмент активів і пасивів підпорядковуються фінансово-економічний департамент, департамент бухгалтерського обліку, казначейство, департамент управлінських інформаційних систем, управління менеджменту

Основна діяльність щодо розробки банківських продуктів, їх впровадження та управління ними здійснюється такими департаментами корпоративного бізнесу, мікро, малого та середнього бізнесу, роздрібного бізнесу, електронної комерції та платіжних засобів. Важливу участь у розробці інноваційних банківських продуктів приймають також департаменти маркетингу, фінансових інститутів, інформатизації, а також управління організації роботи з преміум-клієнтами, стратегічними змінами, обслуговування клієнтів.

АТ «Ощадбанк» надає банківські та фінансові послуги за винятком страхування. До сфери його діяльності належать платіжні послуги, операції на ринках капіталу і валютному ринку, а також інші види діяльності, що відповідають чинному законодавству і політиці Національного банку України. Ощадбанк є одним з найбільших державних фінансових установ України, з історією надання комплексних банківських послуг для фізичних осіб, підприємств та державних структур. Завдяки своїй значній мережі філій, банкоматів та терміналів самообслуговування, Ощадбанк забезпечує стабільне обслуговування клієнтів навіть в умовах воєнного часу. Під час масштабного вторгнення Російської Федерації в Україну банк першочергово зосередив зусилля на забезпеченні безперервної роботи своїх структур, надаючи доступ до банківських послуг через відділення, мобільний додаток, чат-боти та контакт-центри.

Діяльність будь-якої фінансової установи значною мірою залежить від її кредитоспроможності, інвестиційної привабливості та здатності ефективно функціонувати в умовах динамічного ринкового середовища. Для комплексного розуміння потенціалу та перспектив АТ «Ощадбанк» принципового значення набуває неупереджена та ґрунтовна оцінка його рейтингових показників міжнародними агентствами. Методологія дослідження передбачає системний аналіз офіційних рейтингів впливових світових агентств – Moody's Investors Service та Fitch Rating, що дозволяє здійснити всебічну діагностику фінансово-економічного стану банку (табл. 2.1). Особливої актуальності такий аналіз

набуває в контексті складної макроекономічної ситуації, геополітичних викликів та трансформаційних процесів у вітчизняній банківській системі.

Таблиця 2.1

Результати рейтингової оцінки АТ «Ощадбанк»

Показник	Рейтинг
Moody's Investors Service	
Базова оцінка кредитоспроможності	ca
Рейтинг довгострокових депозитів у національній валюті	Сaa3
Рейтинг довгострокових депозитів в іноземній валюті	Сaa3
Довгостроковий рейтинг ризику контрагента	Сaa3
Рейтинг довгострокових пріоритетних незабезпечених зобов'язань	Сaa3
Рейтинг за національною шкалою	Сaa2.ua
Fitch Rating	
Довгостроковий рейтинг за національною шкалою	AA(ukr)
Довгостроковий рейтинг дефолту емітента в іноземній валюті	ССС
Довгостроковий рейтинг дефолту емітента в національній валюті	ССС+
Короткостроковий рейтинг дефолту емітента в іноземній валюті	С
Підтримка держави	ns
Рейтинг стійкості	ccc

Джерело: Сформовано на основі [45; 46]

Комплексний аналіз рейтингових показників Moody's Investors Service та Fitch Rating станом на березень-вересень 2024 року демонструє системні проблеми, що накопичилися в структурі Ощадбанку. Базова оцінка кредитоспроможності агентства Moody's знаходиться на рівні ca, що означає критичний стан установи. Рейтинги депозитів як у національній, так і в іноземній валютах закріпилися на позначці Сaa3 зі стабільним, утім невтішним прогнозом. Значні проблеми характерні для банку у сфері валютних ризиків. Fitch Rating визначає довгострокові рейтинги дефолту емітента на рівні ССС як в іноземній, так і в національній валютах. Короткостроковий рейтинг дефолту сягає позначки С, що є практично граничним показником перед офіційним визнанням неплатоспроможності.

Викликом для Ощадбанку є майже повна відсутність інституційної підтримки. Статус «ns» (not support) від Fitch Rating свідчить про те, що банк не може розраховувати на державну допомогу при вирішенні власних фінансових проблем. Глибинні причини такого стану криються в комплексі зовнішніх та внутрішніх факторів. Рейтинг стійкості на рівні ccc підтверджує системну вразливість установи. «Fitch Ratings підвищило довгостроковий рейтинг

дефолту емітента (РДЕ) Ощадбанку в іноземній та національній валюті з рівнів «ССС-» і «ССС» до «ССС» та «ССС+» відповідно. Також рейтинг стійкості банку був підвищений з «ССС-» до «ССС». Це рішення стало результатом успішного завершення обміну суверенних єврооблігацій та покращення РДЕ України в національній валюті до «ССС+». Підвищення рейтингу відображає зниження ймовірності дефолту банку» [45].

За підсумками восьми місяців 2024 року Ощадбанк зафіксував чистий прибуток у розмірі 11,2 млрд грн, що на 1,7 млрд грн більше порівняно з аналогічним періодом минулого року. Наразі банк володіє достатніми резервами ліквідності та капіталу. Зокрема, на 1 вересня 2024 року «показник адекватності регулятивного капіталу становить 11,71%, що значно перевищує новий норматив НБУ в 8,5%» [46]. На кінець 2023 року обсяг активів Ощадбанку склав 346,5 млрд грн, що на 28,7% більше порівняно з кінцем 2022 року (269,3 млрд грн). За результатами 2023 року банк досяг історичного рекорду, отримавши 9,25 млрд грн прибутку до оподаткування, а чистий прибуток після оподаткування становив 5,98 млрд грн. Ці показники свідчать про поліпшення фінансових результатів банку, ефективність його бізнес-моделі та успіхи в умовах воєнного часу. Ощадбанк займає друге місце серед українських банків за розміром активів та прибутковістю, а також є лідером за кількістю відділень. «Чистий процентний дохід банку зріс на 26% і досяг 19 млрд грн, а чистий комісійний дохід зріс на 12%, становлячи 6,6 млрд грн. Завдяки ефективному управлінню операційними витратами навіть за умов девальвації гривні банк зміг утримати витрати на рівні минулого року. Операційний прибуток банку, очищений від впливу переоцінок та вартості ризику, склав майже 12 млрд грн, що на 50% більше ніж торік» [46].

Що стосується розподілу чистого прибутку, то згідно з рішенням Кабінету Міністрів України, 30% прибутку, або 1,8 млрд грн, буде спрямовано на виплату дивідендів до державного бюджету, 5% (299 млн грн) – на поповнення резервного фонду, а 65% (3,9 млрд грн) – на покриття накопичених збитків минулих років. Завдяки такому розподілу прибутку «Ощадбанк демонструє високий рівень капітальної адекватності. Показник адекватності

регулятивного капіталу (Н2) склав 15,3%, що значно перевищує мінімальний норматив НБУ в 10%, а абсолютний показник регулятивного капіталу досяг 25,9 млрд грн. Показник адекватності основного капіталу (Н3) становить 11,7%, при мінімальному нормативі НБУ 7%» [47]. Результати річного фінансового звіту вказують на стабільність Ощадбанку, його надійність і здатність ефективно управляти капіталом, що є важливим аспектом для банківської діяльності, включаючи управління інноваційними банківськими продуктами. На фоні висновків рейтингових агентств Moody's та Fitch стабільність Ощадбанку поєднується зі значними ризиками, з якими банк може зіткнутися в умовах нинішніх економічних викликів.

Структура банківських продуктів та послуг є ключовим елементом стратегії забезпечення ліквідності, диверсифікації доходів і утримання конкурентоспроможності в умовах складної економічної ситуації. Продуктова лінійка банку виконує багаторівневу функцію, спрямовану на підтримку як роздрібного, так і корпоративного бізнесу, а також малого і середнього підприємництва. Детальний аналіз пропонованих продуктів допомагає зрозуміти їхній потенціал для зменшення кредитних ризиків, підвищення платоспроможності установи та оптимізації фінансових потоків (рис. 2.1).

Ощадбанк надає широкий спектр фінансових продуктів і послуг, орієнтованих на задоволення потреб трьох ключових груп клієнтів: роздрібного бізнесу, малого та середнього бізнесу (ММСБ), а також корпоративного сектору. Для роздрібного бізнесу пропонуються пасивні та активні фінансові інструменти, продукти з високим потенціалом комісійного та торгового доходу, а також інноваційні додаткові сервіси. До пасивних продуктів належать строкові депозити, зарплатні проекти, пенсійні рахунки, спеціальні поточні рахунки та дебетові картки, зокрема цифрові й віртуальні. Серед активних продуктів – автокредитування, споживче та іпотечне кредитування, кешкредити, кредитні картки та програми енергоефективності. Генерація комісійного доходу забезпечується завдяки платежам фізичних осіб, переказам, операціям з обміном валют, орендою сейфів і операціями з банківськими

металами. Інноваційні сервіси включають дистанційне обслуговування через систему «Ощад 24/7» та кваліфікований електронний підпис.

Продукти для роздрібного сегменту	Продукти для малих і середніх підприємств	Корпоративний сегмент
<p>пасивні продукти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зарплатні програми; • строкові депозити; • пенсійні і соціальні програми; • дебетові картки <p>активні продукти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • іпотечні і споживчі кредити; • кредитні картки; • "енергокредити"; • автокредити та ін. <p>додаткові сервіси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ощад 24/7; • кваліфікаційний електронний підпис <p>продукти, що генерують комісійний дохід:</p> <ul style="list-style-type: none"> • перекази; • обслуговування платежів; • оренда сейфів; • обмін валют; • операції з банківськими металами 	<p>пасивні продукти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточні рахунки; • депозити на вимогу; • строкові депозити <p>активні продукти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кредити і програми кредитування; • кредити на поповнення обігових коштів; • програми мікрокредитування; • гарантії на авалювання векселів; • кредити в рамках співпраці з міжнародним фондами. <p>додаткові сервіси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • програма «Будуй своє»; • система дистанційного обслуговування рахунків CorpLight 	<p>пасивні продукти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточні рахунки клієнтів; • строкові депозити; • рахунки зі спеціальним режимом; • - рахунки ескроу для юросіб <p>активні продукти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проектне фінансування; • кредити та офердрафти для корпоративних клієнтів; • фінансування органів місцевої влади; • фінансування енергетичних підприємств і державних установ під ініціативи і гарантії уряду <p>додаткові сервіси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • система дистанційного обслуговування рахунків Corp2; • веб-сервіс для документообігу між клієнтами Ощадбанку

Рис. 2.1. Структура банківських продуктів АТ «Ощадбанк»

Джерело: сформовано автором на основі [46; 47].

Для сегмента малого та середнього бізнесу пропонуються пасивні інструменти, включаючи строкові депозити та рахунки на вимогу. Активні продукти включають кредитування обігових коштів, придбання обладнання, овердрафти, програми кредитування в рамках міжнародної співпраці (з WNISEF, ЄБРР тощо), гарантії, авалювання векселів та програми мікрокредитування. Додатково надається дистанційне обслуговування через

платформу CorpLight і спеціалізовані програми підтримки, такі як «Будуй своє».

Для корпоративного бізнесу фокус зосереджено на проектному фінансуванні, овердрафтах, кредитах для підтримки муніципалітетів та державних підприємств під державні гарантії. Пасивні продукти для цього сегмента включають строкові депозити, поточні рахунки зі спеціальним режимом використання та рахунки ескроу. Додаткові сервіси охоплюють систему дистанційного обслуговування Corp2 та веб-сервіс для інтеграції електронного документообігу між контрагентами та банком.

2.2. Аналіз та обліково-аналітичного забезпечення управління операціями з інноваційними банківськими продуктами АТ «Державний ощадний банк України»

«Сучасний етап розвитку банківської системи України характеризується активною цифровою трансформацією та впровадженням інноваційних технологій. Стратегія розвитку фінтеху, затверджена Національним банком України до 2025 року, визначає чіткий курс на формування повноцінної фінтех-екосистеми з інноваційними фінансовими сервісами та доступними цифровими послугами» [43; 44]. Трансформація фінансового ринку відбувається під впливом технологічних змін, що перетворюють традиційний банківський бізнес на складні цифрові екосистеми. Особливого значення набувають інноваційні рішення у сфері платіжних послуг, мікрокредитування та цифрових сервісів. У контексті цієї стратегії діяльність АТ «Ощадбанк» демонструє послідовну реалізацію інноваційного підходу, впроваджуючи сучасні технологічні рішення та клієнтоорієнтовані продукти, що відповідають загальнодержавним тенденціям розвитку фінансового сектору.

Важливим кроком у розвитку інноваційного середовища фінансового сектору стало впровадження Національним банком України регуляторної платформи («пісочниці») для тестування інноваційних продуктів [44]. Ця ініціатива спрямована на створення сприятливих умов для розвитку фінтех-

індустрії, стимулювання конкуренції та підвищення якості фінансових послуг. Запровадження такої платформи створює додаткові можливості для банківських установ, зокрема АТ «Ощадбанк», щодо прискорення процесів цифрової трансформації та впровадження інноваційних рішень, які відповідають сучасним потребам клієнтів..

Ощадбанк активно розвиває інноваційні продукти, що покращують клієнтський досвід, оптимізують банківські процеси та підтримують економіку в умовах війни. У 2023 році банк запустив численні програми для фізичних осіб, малого та середнього бізнесу, включаючи фінансові продукти для ветеранів, кредитування житла та підприємств, а також інтеграцію з цифровими платформами для більш ефективного надання послуг (табл. 2.2).

Ключовою метою інноваційної діяльності банку є прагнення зробити банківські послуги максимально зручними, доступними та технологічними. Загальні риси інноваційності Ощадбанку охоплюють технологічність (AI, хмарні технології, мобільні додатки), соціальну орієнтованість, діджиталізацію процесів, адаптацію до воєнного стану, клієнтоцентричність, спрощення та автоматизація банківських послуг.

Інноваційна стратегія Ощадбанку представляє собою комплексний підхід до модернізації банківських послуг, що враховує сучасні технологічні та соціальні виклики. Банк послідовно впроваджує рішення, які докорінно змінюють традиційні уявлення про банківське обслуговування. Ключовою особливістю інноваційного розвитку є поєднання технологічних можливостей та клієнтоорієнтованого підходу. Особливо показовими є інновації, запроваджені в умовах воєнного стану. Банк не просто адаптується до складних обставин, а й створює нові можливості для підтримки бізнесу та соціально важливих верств населення. Програми кредитування для малого бізнесу, грантова підтримка ветеранів, спеціальні кредитні продукти – все це демонструє соціально відповідальний підхід до інновацій. Цифрова трансформація торкнулася практично всіх напрямків роботи банку. Чат-боти, що опрацьовують до 65% звернень, мобільні додатки з розширеним

функціоналом, системи дистанційного підпису – все це робить банківські послуги максимально зручними та доступними.

Таблиця 2.2

Характеристика інноваційних продуктів АТ «Ощадбанк»

Категорія	Продукт	Опис
Кредитні продукти	Програма «єОселя»	Кредитування для придбання житла на умовах 7% річних, зокрема в об'єктах незавершеного будівництва.
	«Кеш цільовий» та «кеш лояльний»	Кеш-кредити до 400 тис. грн для нових клієнтів з автоматичним зарахуванням кредиту на картки Ощадбанку.
Розстрочка та ліміти	Розстрочка з окремим лімітом	Зміна кредитного ліміту дистанційно через Контакт-центр або Мобільний Ощад; можливість використання розстрочки для покупок.
Мобільні послуги	Інтерфейс для переказів між картками через IVR	Нове рішення для зручних та швидких переказів між картками.
	Мобільний застосунок «МійЖК»	Застосунок для взаємодії мешканців ОСББ та управлінських компаній з банком.
Партнерства та спеціальні картки	Кобрендова картка з АТБ	Цифрова картка для користувачів супермаркетів АТБ з банківськими перевагами.
	Партнерські програми для автосалонів	Програми кредитування з новими підходами до нотаріального посвідчення кредитних договорів для автомобільних брендів.
Зарплатні та банківські послуги	Зарплатна картка для клієнтів	Оновлений продукт для зарплатних проєктів з підвищеною ставкою на мобільні заощадження (до 6%) та скасування комісії за перекази між картками Ощадбанку.
Цифрові сервіси	Ощад 24/7	Мобільний додаток з 25 новими функціями; приріст доходу від операцій на 27% порівняно з 2022 роком.
	Чат-бот на базі AI	Віртуальний помічник для автоматичної обробки 65% звернень клієнтів, з можливістю оформлення кредитної картки без відвідування відділення.
	Контакт-центр з Viber	Сервіс бізнес-дзвінків до контакт-центру через Viber для покращення комунікації з клієнтами.
Ініціативи з обслуговування	Ініціативи для покращення клієнтського досвіду	QR-коди для оцінки якості обслуговування та стандарти для клієнтів з інвалідністю та осіб з бойовим досвідом.
Маркетинг та комунікації	Програмні інструменти для маркетингових активностей	Оновлені комунікаційні платформи для залучення клієнтів через соцмережі та інтеграція з цифровими платформами для покращення видимості.
Програмні інструменти для бізнесу	Кредитні продукти в рамках програми «Доступні кредити 5-7-9%»	Кредити для малого та середнього бізнесу з низькими відсотковими ставками для розвитку в умовах війни.
	Програма грантової підтримки ветеранам	Гранти для ветеранів та їхніх сімей на відновлення або розвиток бізнесу.
	Хмарний електронний підпис (КЕП)	Безпечний підпис документів онлайн за допомогою хмарної платформи.
	Система дистанційного підпису в мобільному додатку	Підпис платежів через мобільний додаток, що покращує зручність та безпеку.
Фінансові послуги для бізнесу	Ескроу-рахунки для компаній-нерезидентів	Рахунки умовного зберігання для компаній-нерезидентів для участі в аукціонах на міждержавні перевезення.
	Програма фінансового лізингу для придбання техніки Liebherr	Лізинг для підприємств на покупку вантажно-розвантажувальної техніки для покращення експортно-імпортних перевезень в Україні.

Джерело: сформовано на основі [6; 7]

Важливою перевагою інноваційної стратегії Ощадбанку є її комплексність. Банк не обмежується технологічними вдосконаленнями, а створює цілісну екосистему, яка враховує різноманітні потреби клієнтів – від студентів до підприємців, від переселенців до власників бізнесу. Показовими прикладами інновацій стали унікальні продукти, як-от програма «ЄОселя» з кредитуванням під 7% річних або мобільний додаток «МійЖК» для комунікації мешканців ОСББ. Значимою характеристикою діяльності банку в 2023 році стала випереджальна антикризова модель підтримки економіки. Зокрема, «портфель кредитів для малого та середнього бізнесу досяг 21,9 млрд грн, що демонструє не лише фінансову спроможність, але й глибоке розуміння потреб підприємницького середовища в умовах війни. Особливістю інноваційного підходу Ощадбанку є поєднання фінансових інструментів з міжнародною грантовою підтримкою. Співпраця з урядом Німеччини щодо фінансування українського бізнесу виходить за межі традиційних банківських практик і демонструє новий рівень інституційної взаємодії» [6].

Кількісні показники підтверджують системність інноваційного підходу: понад 2800 іпотечних кредитів на суму 4 млрд грн, пільгове кредитування військовослужбовців, розширення напрямків підтримки бізнесу – все це складові комплексної стратегії розвитку. Принциповою характеристикою інноваційної моделі Ощадбанку є її випереджальний, проактивний характер. Організація обліку операцій, пов'язаних із створенням та впровадженням інноваційних продуктів комерційного банку, є одним із ключових елементів ефективного управління його діяльністю. Особливої актуальності це питання набуває в умовах сучасної економіки, де своєчасна й точна інформація щодо витрат на розробку інноваційних продуктів сприяє формуванню конкурентних переваг банку та забезпечує його стабільність у довгостроковій перспективі. Виділення інформації про інноваційну діяльність є важливим для аналізу фінансових результатів цього напрямку та забезпечення керівництва необхідною інформацією про витрати, пов'язані з розробкою інноваційних продуктів. Своєчасні та достовірні дані, які формуються за допомогою бухгалтерського

обліку, дозволяють не лише підтримувати стабільне функціонування банку, а й сприяти його розвитку, створюючи додаткові конкурентні переваги.

«Облік операцій, пов'язаних із розробкою та впровадженням інноваційних банківських продуктів, відіграє ключову роль у формуванні інформаційної бази для ефективного управління діяльністю банківських установ. Сучасний підхід до управлінського обліку в комерційних банках передбачає кілька способів організації облікових процесів залежно від специфіки потреб користувачів і мети формування управлінської звітності» [35]. Зокрема, управлінський облік в АТ «Ощадбанк» може здійснюватися за такими моделями:

- на основі аналітичних рахунків фінансового обліку – цей метод передбачає деталізацію балансових рахунків на низку систематизованих аналітичних рахунків, що дозволяє забезпечити потрібну деталізацію для відображення операцій в управлінських реєстрах;

- позасистемний облік – такий підхід базується на веденні окремих облікових реєстрів для управлінського обліку, які функціонують незалежно від фінансового обліку. Це забезпечує більшу гнучкість у формуванні управлінської звітності;

- використання рахунків 8-го класу «Управлінський облік» Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України – цей метод поєднує переваги позасистемного підходу та використання аналітичних рахунків, забезпечуючи комплексний підхід до організації облікових процесів.

Облік витрат інноваційної діяльності в банківській сфері відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності управління такими операціями. Основним завданням комерційних банків є оптимізація витрат, особливо в умовах значних ресурсних потреб на розробку інноваційних продуктів. Важливими аспектами облікового забезпечення є вибір методології, що впливає на фінансові результати банків та їхню здатність швидко впроваджувати нові продукти.

У науковій літературі виділяються дві основні методики обліку витрат:

- методика капіталізації витрат, що передбачає накопичення витрат на рахунку «Витрати майбутніх періодів» і подальше перенесення цих витрат на

витрати виробництва або включення до нематеріальних активів у разі успішного завершення розробок;

– методика некапіталізованих витрат, що відображає їх у складі поточних операційних витрат, зокрема через рахунок «Витрати на дослідження і розробки».

Камінська Т.Г. та Слесар Т.М. акцентують увагу на тому, що вибір методології залежить від тривалості розробки та характеру витрат. «Для довготривалих і значних за обсягом витрат рекомендується накопичення на рахунку «Витрати майбутніх періодів», а для необоротних продуктів – на рахунках капітальних інвестицій. Практична діяльність фінансово-кредитних установ засвідчує, що більшість інновацій на вітчизняному ринку банківських послуг не є абсолютно новими продуктами, а радше адаптацією вже існуючих концепцій, запозичених з міжнародної практики або з використанням інноваційних способів застосування. Це зумовлює низьку доцільність правової охорони таких продуктів, адже конкуренти можуть створювати схожі рішення, змінюючи лише незначні характеристики, наприклад, назву або відсоткові ставки. Така ситуація робить проблему визнання витрат на створення інноваційних банківських продуктів нематеріальними активами переважно теоретичною. Проте, не виключається, що в майбутньому методи розробки інновацій можуть змінюватися, а банківські установи можуть почати активно впроваджувати правову охорону своїх розробок» [29].

Обліково-аналітичне забезпечення управління операціями з інноваційними банківськими продуктами потребує комплексного підходу, який враховує як специфіку створення інновацій, так і вимоги міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. У контексті інновацій, які здебільшого є адаптаціями існуючих продуктів, витрати на їхнє створення доцільно обліковувати як операційні витрати. Однак у разі зміни підходів до розробки інновацій та активнішого застосування правової охорони може виникнути необхідність переоцінки такого підходу.

Одним із ключових аспектів облікового забезпечення інноваційних банківських продуктів є відображення витрат, пов'язаних із дослідженням і

розробкою. Як свідчить аналіз національних нормативних документів та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО 38), розмежування етапів дослідження та розробки є важливим для коректного визнання нематеріальних активів. Відповідно до МСБО 38, витрати на етапі дослідження не визнаються нематеріальними активами і відносяться до витрат звітного періоду. Натомість «витрати на етапі розробки можуть бути визнані нематеріальними активами за умови дотримання таких критеріїв:

- технічна можливість завершення розробки активу для його використання чи продажу в поточному періоді;
- наявність наміру та ресурсів для завершення розробки;
- очікування отримання майбутньої економічної вигоди від використання чи продажу активу;
- достовірність оцінки витрат, пов'язаних із розробкою» [42].

Аналогічні вимоги закріплені у п. 1.5 «Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, що узгоджується з міжнародною практикою» [52].

Національна специфіка банківських інновацій в Україні полягає у запозиченні міжнародного досвіду чи адаптації існуючих продуктів. Це знижує доцільність правової охорони таких продуктів, оскільки вони можуть бути легко модифіковані іншими установами. У зв'язку з цим витрати на розробку нових банківських продуктів здебільшого визнаються витратами періоду, а не нематеріальними активами.

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення операцій із інноваційними банківськими продуктами реалізується на основі таких критеріїв: необхідності чіткого розмежування етапів дослідження та розробки, дотримання вимог МСБО 38 і національних нормативів, гнучкості підходів до визнання витрат залежно від досягнутого результату, особливостей інновацій у банківській сфері, що здебільшого виключають правову охорону розробок, але потребують професійних суджень для облікового відображення. Загальний порядок облікового відображення витрат на створення інноваційного банківського продукту АТ «Ощадбанк» подано на рис. 2.2.

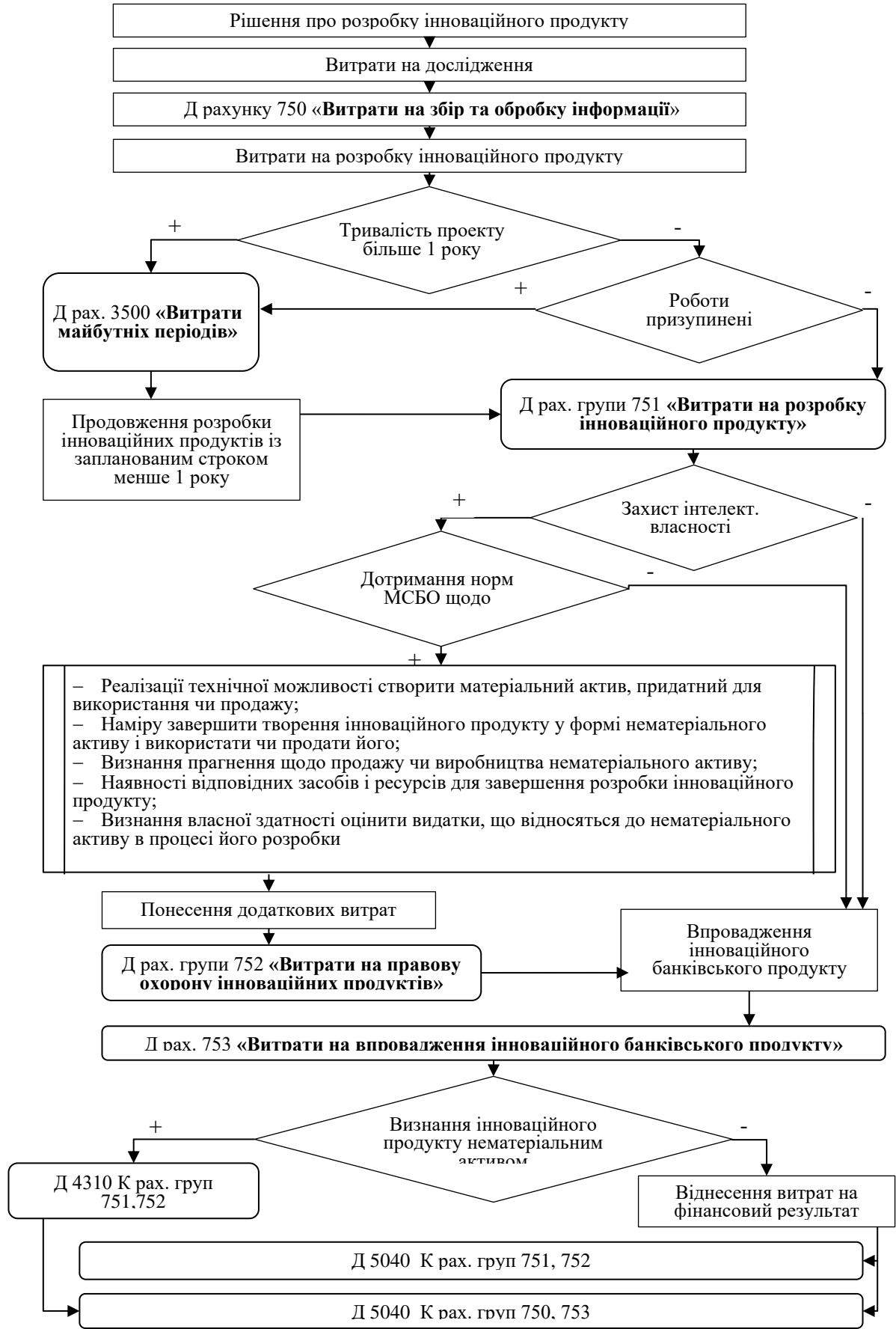

Рис. 2.2. Порядок облікового відображення витрат на створення інноваційного банківського продукту

Джерело: Сформовано автором на основі [35; 42; 52].

Ефективне управління інноваційними банківськими продуктами потребує чіткої організації обліково-аналітичного забезпечення, яке охоплює всі етапи життєвого циклу продукту: від збору інформації та досліджень до розробки, впровадження та подальшого супроводу. Основні положення, які забезпечують якісне обліково-аналітичне забезпечення, включають такі аспекти:

1. Сегментація банківської діяльності. Вітчизняні банки зазвичай виділяють такі операційні сегменти, як роздрібний і корпоративний, а також мікробізнес, інвестиційний сегмент, управління активами й пасивами тощо. Облік витрат на інноваційні продукти має здійснюватися з урахуванням специфіки кожного сегмента.

2. Облік витрат на розробку інноваційних продуктів. Витрати слід обліковувати окремо для кожного інноваційного продукту, оскільки вони є унікальними за складом і характером, зокрема:

- на етапі збору інформації пропонується використовувати рахунки групи 750 «Витрати на збір та обробку інформації», оскільки результати цього етапу можуть не обов'язково перейти до розробки продукту;

- витрати на етапі розробки накопичуються на рахунку 751 «Витрати на розробку інноваційного продукту». При цьому важливо враховувати терміни реалізації проекту: короткострокові витрати менше року можуть бути віднесені на витрати періоду, а довгострокові – на рахунок 3500 «Витрати майбутніх періодів».

3. Юридичне забезпечення інновацій. Існує можливість впровадження банками правової охорони інноваційних продуктів, таких як патенти на технології чи програмне забезпечення. При цьому витрати на правовий захист акумулюються на рахунках групи 752 «Витрати на правову охорону». У разі успішного завершення всі витрати можуть бути капіталізовані у складі нематеріальних активів за умови дотримання вимог МСФЗ.

4. Центри відповідальності. Управління витратами та відповідальністю за інноваційні проекти здійснюється через спеціалізовані підрозділи або закріплюється за конкретними працівниками (наприклад, керівник проекту, бухгалтер-економіст). Це сприяє прозорості обліку та ефективності контролю.

5. Аналітична деталізація обліку. Запропонована система аналітичних рахунків забезпечує контроль руху вартості інноваційних продуктів від етапу створення до впровадження. У разі необхідності деталізація може бути розширена шляхом створення додаткових субрахунків або аналітичних параметрів.

Аналіз управління операціями з інноваційними банківськими продуктами АТ «Ощадбанк» демонструє високий рівень відповідності діяльності банку сучасним тенденціям розвитку фінансового сектору України та глобальним трендам цифрової трансформації. Банк активно інтегрує сучасні технології, такі як штучний інтелект, хмарні сервіси та мобільні додатки, забезпечуючи якісне вдосконалення клієнтського досвіду. Реалізація програм для фізичних осіб та бізнесу, таких як «Оселя», спеціалізовані кредитні продукти, цифрові сервіси та партнерські ініціативи, забезпечує соціально відповідальне впровадження інновацій. Унікальність підходу полягає у створенні цілісної екосистеми послуг, орієнтованої на задоволення потреб різних категорій клієнтів.

В умовах війни банк демонструє антикризову модель роботи, спрямовану на підтримку економіки та підприємництва. Впровадження таких інновацій, як грантові програми для ветеранів, кредитування малого бізнесу та партнерські ініціативи з міжнародними організаціями, забезпечує не лише фінансову підтримку, а й сприяє зміцненню стійкості економіки. Таким чином, інноваційна діяльність АТ «Ощадбанк» є прикладом комплексного підходу до цифрової трансформації та соціальної відповідальності, що формує нові стандарти банківського обслуговування в Україні.

Висновки до розділу 2

АТ «Ощадбанк» є одним із найбільших і найвпливовіших фінансових установ в Україні з багатою історією і значною роллю в економіці держави. Система управління банком є функціональною і побудована з урахуванням потреб великої організації, де чіткий розподіл обов'язків забезпечує ефективність функціонування. Організаційна структура та процеси управління банківськими продуктами в АТ «Ощадбанк» визначають його здатність активно

впроваджувати інновації, забезпечувати обслуговування всіх клієнтських сегментів і реагувати на виклики, такі як воєнний час чи зміни в економічному середовищі.

Аналіз рейтингових показників за версією Moody's Investors Service та Fitch Rating вказує на певні проблеми, зокрема на високі валютні ризики та низьку інституційну підтримку. Попри це, позитивні фінансові результати, зокрема зростання чистого прибутку та ефективне управління ліквідністю і капіталом, свідчать про здатність банку адаптуватися до змін і підтримувати стабільність навіть у складних умовах. Такі показники як чистий процентний та комісійний дохід, а також операційний прибуток, підтверджують ефективність бізнес-моделі і дають підстави для оптимістичних прогнозів щодо фінансової стабільності та подальшого розвитку АТ «Ощадбанк».

Аналіз обліково-аналітичного забезпечення управління операціями з інноваційними банківськими продуктами в АТ «Ощадбанк» демонструє суттєві досягнення у напрямку цифрової трансформації банківської системи та впровадження інноваційних фінансових рішень. У рамках стратегічних ініціатив Національного банку України та розвитку фінтех-екосистеми, Ощадбанк активно інтегрує сучасні технології для покращення банківських послуг та задоволення потреб різних категорій клієнтів.

Інноваційні продукти банку, зокрема в умовах воєнного стану, сприяють не лише розвитку цифрових сервісів, але й створенню підтримки для малого та середнього бізнесу, ветеранів та інших соціальних груп. Впровадження таких інструментів, як чат-боти, мобільні додатки та системи дистанційного підпису, значно полегшує доступ до банківських послуг та забезпечує високий рівень клієнтоорієнтованості. Інноваційна стратегія Ощадбанку характеризується комплексним підходом, який не обмежується лише технологічними досягненнями, а також орієнтується на соціальну відповідальність та стабільність економічної ситуації.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ БАНКІВСЬКИМИ ПРОДУКТАМИ АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

3.1 Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення інноваційних банківських продуктів на основі управління їх життєвим циклом

У сучасних умовах стрімкого розвитку фінансового ринку і цифрових технологій вдосконалення управління операціями з банківськими продуктами є важливим завданням для забезпечення конкурентоспроможності і стабільного зростання банківських установ. Вдосконалення може охоплювати такі напрями, як інтеграція новітніх технологій, оптимізація бізнес-процесів, автоматизація аналітики і побудова клієнтоорієнтованих стратегій. Одним із ключових інструментів вдосконалення управління інноваційними продуктами є управління їх життєвим циклом. Цей підхід дозволяє структурувати процес створення, впровадження і підтримки продукту, враховуючи специфіку кожного етапу – від генерації ідей до завершення життєвого циклу. Управління життєвим циклом дозволяє виявляти потенційні проблеми на ранніх стадіях, знижувати ризики невдачі інноваційних рішень та оптимізувати фінансові ресурси, спрямовані на їх розвиток.

«Життєвий цикл банківських інновацій – період часу, впродовж якого банківський продукт або транзакція має активну життєву силу і приносить реальну вигоду банку як виробникові і продавцеві інновацій. Концепція життєвого циклу банківських інновацій примушує маркетингову службу аналізувати господарську діяльність як з погляду теперішнього часу, так і з погляду її розвитку, обґрунтовує необхідність систематичної роботи з випуску інновацій, є основою механізму аналізу і планування інновацій» [49, с. 36].

Для АТ «Ощадбанк» удосконалення управління життєвим циклом інноваційних банківських продуктів є важливим напрямом підвищення ефективності діяльності. Застосування цього підходу дозволяє банку враховувати специфіку кожного етапу розвитку продукту, використовувати

сучасні інструменти обліково-аналітичного забезпечення та формувати гнучку стратегію, яка відповідає сучасним ринковим умовам. В таблиці 3.1 деталізовано ключові аспекти обліково-аналітичного забезпечення для інноваційних банківських продуктів АТ «Ощадбанк». При цьому розкривається взаємозв'язок між операційними діями, цифровими інструментами та фінансовим аналізом на різних етапах життєвого циклу, що дозволяє ідентифікувати можливості для підвищення ефективності та прибутковості банківських інновацій. Важливим аспектом удосконалення управління інноваційними банківськими продуктами є впровадження сучасних цифрових технологій та аналітичних інструментів на кожному етапі життєвого циклу. Зокрема, особливої уваги заслуговує використання технологій Big Data, штучного інтелекту та машинного навчання, які дозволяють банку більш точно ідентифікувати потреби клієнтів і мінімізувати ризики при створенні нових продуктів.

На етапі генерації ідей та розробки продукту ключову роль відіграє бізнес-аналітика, що надає можливість оцінити потенційну прибутковість інноваційного рішення ще до початку його повномасштабної розробки. Застосування проектного менеджменту та методології Agile дозволяє банку гнучко адаптувати продукт до мінливих ринкових умов та клієнтських очікувань. Процес виведення продукту на ринок вимагає комплексного підходу, що включає не лише маркетингову стратегію, але й ретельну фінансову модель прогнозування доходів та витрат.

На етапах зростання та зрілості особливого значення набувають автоматизовані системи моніторингу та аналізу фінансових показників. Впровадження CRM-систем та ERP-рішень дозволяє банку оперативно оцінювати ефективність продукту, здійснювати його персоналізацію та оптимізацію витрат. Заключний етап життєвого циклу передбачає глибокий аналіз доцільності подальшого використання продукту або необхідності його модернізації. Застосування інструментів оцінки залишкової вартості та варіантів реінжинірингу допомагає банку приймати обґрунтовані стратегічні рішення щодо управління інноваційними продуктами.

Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційними банківськими продуктами АТ «Ощадбанк» на різних етапах їх життєвого циклу

Особливості етапу життєвого циклу	Особливості обліково-аналітичного забезпечення етапу життєвого циклу
1. Генерація ідей та концепція продукту	
<p>Дії: ідентифікація незадоволених потреб клієнтів, аналіз ринкових трендів та конкурентів.</p> <p>Інструменти: технології Big Data, штучного інтелекту (AI) та машинне навчання (ML) для визначення запитів реальних клієнтів і зменшення ризику невдачі продукту</p>	<p>Дії: аналіз даних про існуючі продукти, ринкові показники та клієнтські запити</p> <p>Інструменти: бізнес-аналітика (BI) для оцінки потенційної прибутковості інноваційного продукту ще до його розробки</p>
2. Розробка продукту	
<p>Дії: проектування функціоналу, дизайн сервісів та тестування на обмежених групах клієнтів (пілотування)</p> <p>Інструменти: проектний менеджмент, метод Agile тощо для кращої адаптації продукту до змін і запобігання значним витратам на його доопрацювання</p>	<p>Дії: Розрахунок витрат на розробку, оцінка термінів окупності та прогнозування фінансових результатів</p> <p>Інструменти: облік витрат за центрами відповідальності та застосування сценарного аналізу для оцінки ризиків</p>
3. Запуск на ринок (введення продукту)	
<p>Дії: маркетингова кампанія, навчання персоналу, запуск каналів дистрибуції</p> <p>Інструменти: мультиканальна система доступу до продуктів сприяє охопленню максимального кола клієнтів</p>	<p>Дії: Формування детальної фінансової моделі для прогнозування доходів та витрат, що супроводжують введення продукту</p> <p>Інструменти: звіти про рентабельність інноваційного продукту в розрізі каналів реалізації</p>
4. Зростання	
<p>Дії: збільшення обсягів продажу, підвищення популярності продукту, збір фідбеку для вдосконалення</p> <p>Інструменти: постійний моніторинг даних дозволяє швидко корегувати продукт і зберігати його актуальність</p>	<p>Дії: моніторинг фінансових показників продукту, таких як рівень доходів, витрат, маржинальності та клієнтської бази</p> <p>Інструменти: автоматизовані панелі управління для оперативного аналізу ефективності продукту</p>
5. Зрілість	
<p>Дії: максимізація прибутків від продукту, стабілізація попиту, оптимізація витрат на підтримку</p> <p>Інструменти: автоматизація підтримки продукту, персоналізація, активне використання CRM-системи</p>	<p>Дії: Оптимізація витрат і максимізація прибутку від продукту</p> <p>Інструменти: ключові показники ефективності (KPI) для оцінки операцій, CRM-системи та ERP для підвищення продуктивності аналітичних підходів</p>
6. Спад або трансформація продукту	
<p>Дії: модернізація або виведення продукту з ринку</p> <p>Інструменти: аналіз і прогнозування фінансового результату від продовження використання продукту</p>	<p>Дії: Визначення доцільності подальшої експлуатації продукту або оцінка варіантів модернізації</p> <p>Інструменти: оцінка залишкової вартості продукту, аналіз варіантів реінжинірингу чи завершення життєвого циклу продукту</p>

Джерело: сформовано автором на основі [12; 17; 33].

Управління життєвим циклом продукту в банківській справі має низку специфічних особливостей, які відрізняють цю сферу від інших галузей. Це зумовлено динамічними змінами ринку, технологічними інноваціями та жорстким регулюванням, що впливає на кожен етап життєвого циклу. Так, у банківській справі етап введення продукту нерідко збігається з етапом досліджень і розробок (R&D). Через високу зарегульованість ринку банки мають обмежені можливості тестування продуктів у реальних умовах. Це розмиває межі між фазами, вимагаючи від менеджерів гнучкості та готовності адаптуватися до змін.

Крім цього, інноваційні банківські продукти часто демонструють швидке зростання після виходу на ринок. Темпи зростання можуть бути подібними до технологічних стартапів, що значно скорочує фазу розвитку. Пропуск цього етапу або недостатня підготовка до нього може призвести до втрати потенційного прибутку. На етапі зрілості банки зосереджуються на оптимізації продукту. «Використання аналітичних інструментів дозволяє ідентифікувати неефективні сегменти клієнтів або продуктів. У цей період ключовим завданням є утримання високоприбуткових клієнтів і відключення ресурсомістких сегментів. Спад інноваційного продукту в банківській сфері часто зумовлений не втратою попиту, а появою нових технологій. Наприклад, мобільні банківські додатки можуть втрачати актуальність через швидкий розвиток фінтех-рішень» [2].

Управління життєвим циклом банківських продуктів дозволяє підвищити їх конкурентоспроможність і оптимізувати ресурсне забезпечення. В умовах цифрової трансформації банківської справи ефективне управління на кожному етапі циклу сприяє швидкій адаптації до змін ринку, мінімізації ризиків та збереженню лояльності клієнтів. В цьому контексті керівництво АТ «Ощадбанк» повинно враховувати специфіку управління життєвим циклом інноваційних банківських продуктів. Насамперед банку слід зосередитися на поєднанні етапів розробки і впровадження продуктів. Це передбачає інтенсивне використання інноваційних підходів у дослідженні ринку та тестуванні продуктів.

Таким чином, управління життєвим циклом інноваційних банківських продуктів є важливим аспектом ефективної діяльності АТ «Ощадбанк», оскільки забезпечує максимізацію прибутковості та сталий розвиток продуктів на різних етапах їхнього існування. Оцінка кожної фази життєвого циклу банківського продукту – від його створення та тестування до зрілості і, в разі необхідності, відмови або трансформації – дозволяє своєчасно коригувати стратегії, оптимізувати витрати та підвищувати ефективність роботи. За допомогою обліково-аналітичного забезпечення і сучасних інформаційних систем для моніторингу фінансових та операційних показників, АТ «Ощадбанк» може забезпечити більш точну оцінку ефективності продуктів, відстежувати їх рентабельність і доцільність подальших інвестицій. Очікуваним результатом застосування системного управління життєвим циклом інноваційного банківського продукту є зниження ризиків, пов'язаних із виходом продуктів на ринок, а також підвищення точності прогнозування фінансових показників та оптимізація витрат на підтримку кожного етапу життєвого циклу. Завдяки цьому, банк може значно скоротити час між етапами від впровадження до зрілості продукту, що дозволить швидше реагувати на зміни ринкових умов і потреб клієнтів. Інтеграція аналітичних інструментів для управлінських рішень дозволить не тільки зменшити витрати, але й підвищити ефективність комунікацій між різними підрозділами банку.

Отже, «управління життєвим циклом інноваційних банківських продуктів є ключовим елементом у забезпеченні їхнього успіху на ринку. Оперативне реагування на зміни, що відбуваються на ринку, а також злагоджене використання обліково-аналітичного забезпечення дає змогу банку приймати обґрунтовані рішення на кожному етапі життєвого циклу» [17]. У результаті АТ «Ощадбанк» здатен не лише зберігати конкурентоспроможність своїх продуктів, але й надавати високоякісні банківські послуги своїм клієнтам, оптимізуючи витрати та збільшуючи доходи на кожному етапі розвитку продукту. Ретельне планування та регулярна оцінка ефективності продуктів дозволяють забезпечити їхню стійкість на ринку, забезпечуючи банку сталий фінансовий результат.

3.2. Впровадження сучасних технологій для підвищення ефективності інноваційних банківських продуктів

У сучасних умовах розвитку фінансового сектору впровадження інноваційних технологій є критично важливим для досягнення конкурентних переваг банків та забезпечення високої ефективності їхніх продуктів. Технологічні інновації, зокрема в сфері цифрових технологій, автоматизації процесів, а також використання новітніх методів управління даними, стають невід'ємною складовою стратегії розвитку банківських установ. «Одним з ключових напрямів модернізації банківських продуктів є цифровізація. Цей процес охоплює перехід від традиційних методів обслуговування клієнтів до впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), таких як мобільний банкінг, електронні платформи, штучний інтелект та блокчейн. Використання таких технологій дозволяє створювати більш доступні, швидкі та персоналізовані послуги, що сприяє підвищенню ефективності та конкурентоспроможності банківських продуктів» [64, с. 48].

Теоретичні засади впровадження сучасних технологій для підвищення ефективності інноваційних банківських продуктів ґрунтуються на концепції інноваційного розвитку, яка передбачає використання нових технологічних рішень для поліпшення існуючих або створення нових продуктів і послуг. В рамках цієї концепції важливим є стратегічне планування, яке дозволяє обрати найбільш ефективні технології для досягнення бажаних результатів. Методологічно процес впровадження технологій для підвищення ефективності банківських продуктів передбачає комплексний підхід, що включає аналіз потреб ринку, вибір відповідних технологічних інструментів, а також моніторинг та оцінку результатів їхнього впровадження. Це дозволяє здійснювати адаптацію банківських продуктів до змінюваних умов ринку та задовольняти потреби клієнтів більш ефективно.

Впровадження сучасних технологій у банківському секторі потребує належної підтримки з боку державних органів та регуляторів, що забезпечують створення необхідної правової та інфраструктурної бази для функціонування

новітніх технологій. Врахування цих аспектів дозволяє формувати стійку інноваційну екосистему, здатну адаптуватися до нових викликів економічного середовища та забезпечити стабільне зростання ефективності банківських продуктів на довгострокову перспективу.

У 2024 році банківський сектор продовжує переживати перехід до цифрових технологій, зокрема у контексті платіжних систем і загальної банківської діяльності. Технологічна трансформація відкриває нові можливості для створення інноваційних банківських продуктів, сприяючи більш ефективному обслуговуванню клієнтів та покращенню внутрішніх бізнес-процесів [3]. Головні тенденції інноваційного розвитку глобального банківського сектору можуть бути представлені такими положеннями:

1. «Перехід до відкритого банкінгу та банківської діяльності як послуги (BaaS). Однією з найбільш значущих тенденцій є відкритий банкінг, де банки інтегруються з сторонніми постачальниками через інтерфейси прикладного програмування (API). Це дозволяє розширювати пропозицію послуг і створювати нові фінансові продукти, що можуть задовольняти індивідуальні потреби клієнтів» [3]. У результаті банки стають частиною ширшої фінансової екосистеми, що сприяє підвищенню інноваційності і конкурентоспроможності на ринку.

2. Мобільне банківське обслуговування. Мобільні платформи стають основним каналом для доступу до банківських послуг. В умовах зростаючого попиту на зручність і доступність банківських послуг через мобільні пристрої, банки розробляють інтерактивні додатки, які забезпечують зручний доступ до фінансових продуктів 24/7. Важливою складовою є персоналізація сервісів, що дозволяє клієнтам отримувати саме ті послуги, які відповідають їхнім фінансовим звичкам і потребам.

3. Персоналізовані фінансові послуги. Одним із ключових напрямків у розробці нових банківських продуктів є персоналізація обслуговування на основі аналізу даних клієнтів. Використання сучасних аналітичних інструментів дозволяє банкам прогнозувати потреби своїх клієнтів і

пропонувати індивідуальні фінансові рішення, що підвищує задоволеність і лояльність користувачів.

4. Зелений банкінг. У рамках глобальної тенденції до екологічної стійкості, банки починають впроваджувати зелені фінансові продукти, що підтримують екологічно чисті ініціативи. Відкриття нових інвестиційних можливостей, орієнтованих на сталий розвиток, та пропозиція зелених кредитів стають важливим аспектом у формуванні інноваційних банківських продуктів, що відповідають сучасним вимогам екологічної відповідальності.

5. Автоматизація за допомогою штучного інтелекту (ШІ). Штучний інтелект та автоматизація процесів відіграють все важливішу роль у банківському секторі. Від чат-ботів, які надають підтримку клієнтам, до прогнозувальної аналітики, що дозволяє приймати більш обґрунтовані фінансові рішення, ШІ допомагає оптимізувати банківські операції та знижувати операційні витрати. Цей підхід також дозволяє покращити безпеку операцій і виявлення шахрайства.

6. Кредитування як послуга (LaaS) і вбудоване фінансування. Технології LaaS інтегрують кредитні послуги безпосередньо в сторонні цифрові платформи, що забезпечує зручний доступ до фінансування через мобільні додатки або інші онлайн-сервіси. Цей підхід робить кредитування більш доступним і ефективним, дозволяючи швидко реагувати на запити клієнтів та забезпечувати персоналізовані умови для різних сегментів ринку.

7. Платежі в реальному часі. Прийняття технологій миттєвих платежів змінює спосіб обробки фінансових операцій. Завдяки можливості здійснювати транзакції без затримок, банки можуть підвищити ефективність своїх платіжних систем і покращити зручність для клієнтів. «Система миттєвих платежів стає стандартом для глобальних фінансових операцій, що відкриває нові можливості для розвитку фінансових продуктів» [6]

Модернізація основних банківських систем є важливим кроком для підвищення ефективності інноваційних банківських продуктів. В умовах швидкого розвитку технологій, банки повинні адаптувати свої системи до новітніх технологічних рішень, щоб залишатися конкурентоспроможними на

ринку. Основні переваги, які пропонує модернізація і технічний прогрес можуть бути виражені в межах чотирьох основних напрямів:

1. «підвищення операційної ефективності;
2. покращення досвіду клієнтів;
3. кращі можливості управління ризиками;
4. підвищена інноваційність та гнучкість» [6].

Завдяки впровадженню передових технологій банки можуть значно скоротити витрати на операційні процеси, що сприяє зниженню вартості обслуговування клієнтів і підвищенню загальної ефективності роботи фінансових установ. В значній мірі цьому сприяють автоматизація рутинних завдань, зменшення кількості помилок, які можуть виникати при ручній обробці даних, та прискорення процесів обробки транзакцій. Сучасні цифрові платформи та мобільні додатки, дозволяють банкам пропонувати клієнтам більш персоналізовані послуги, доступ до рахунків в реальному часі та швидку обробку запитів. Модернізовані системи дають змогу створювати персоналізовані пропозиції, що підвищує лояльність клієнтів та їх задоволення від обслуговування.

Водночас, модернізація банківських систем посилює можливості для виявлення та запобігання ризикам, шахрайству, кіберзагрозам та порушенню нормативних вимог. Впровадження технологій безпеки, таких як біометрія, багатофакторна аутентифікація, а також системи моніторингу транзакцій у реальному часі, дозволяє значно зменшити ймовірність порушень та забезпечити надійний захист клієнтських даних. Завдяки своїй масштабованій технологічній інфраструктурі модернізовані банківські системи можуть швидко реагувати на зміни в ринкових умовах та адаптуватися до нових вимог клієнтів. При цьому банк може оперативнo запускати нові продукти та послуги, що дозволяє йому залишатися на передовій в умовах високої конкуренції на ринку банківських послуг.

Для досягнення максимального ефекту від модернізації, банкам необхідно дотримуватися декількох ключових рекомендацій. В першу чергу це стосується необхідності оцінки існуючих систем та інфраструктури, що

дозволяє визначити сильні та слабкі сторони поточних технологій. Зрозумівши рівень розвитку своїх систем, банки можуть спланувати оптимізацію процесів та вибір нових технологій, що відповідатимуть їхнім стратегіям розвитку. Важливою рекомендацією є формулювання чітких цілей і завдань для модернізації. Ці цілі повинні бути орієнтовані на конкретні результати, такі як покращення взаємодії з клієнтами, підвищення ефективності роботи чи зниження витрат. Вибір відповідних технологій і постачальників передбачає необхідність вибору партнера, здатного надавати масштабовані, безпечні і економічно ефективні технології, що відповідатимуть вимогам сучасного банківського середовища. Не менш важливим є впровадження процесів управління змінами. Воно включає в себе навчання співробітників та клієнтів новим технологіям, а також адаптацію до нових умов роботи.

«Одним із ключових аспектів, що забезпечує ефективне управління інноваціями в банківському секторі, є обліково-аналітичне забезпечення, яке передбачає впровадження систем, здатних своєчасно та точно фіксувати, обробляти та аналізувати дані про інноваційні банківські продукти. Обліково-аналітичне забезпечення є важливим інструментом для формування управлінських рішень у банківських установах, оскільки воно забезпечує не тільки документування фінансових транзакцій, але й їх глибокий аналіз для виявлення трендів, прогнозування ризиків та розробки стратегії розвитку інноваційних продуктів» [56, с. 15]. Процеси, які супроводжують модернізацію банківської системи, накладають особливі вимоги на обліково-аналітичні системи, адже для успішного управління інноваційними продуктами необхідно здійснювати постійний моніторинг змін, оперативно реагувати на них і забезпечувати адекватну аналітику для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Водночас виклики, що виникають внаслідок швидкого технологічного розвитку, вимагають не лише технологічних інновацій, а й значних змін у стратегіях управління та облікових процесах, що і стає предметом дослідження в цьому контексті.

Основними викликами, які виникають перед обліково-аналітичним забезпеченням управління інноваційними банківськими продуктами АТ

«Ощадбанк» є інтеграція нових технологій, адаптація до змінюваних ризиків та нормативних вимог, а також забезпечення точності і швидкості обробки даних для підтримки інноваційних банківських продуктів. Інтеграція інноваційних технологій у вже діючі системи вимагає перегляду методів обліку та аналітики для забезпечення безперервності та точності облікових даних під час інтеграції нових рішень. Впровадження автоматизації може сприяти значному зниженню помилок та підвищенню ефективності. Однак воно ставить перед обліковими системами складне завдання щодо забезпечення правильного функціонування автоматизованих процесів для відображення інноваційних продуктів у фінансових звітах, а також вимогу щодо налаштування системи для роботи з новими типами транзакцій і платіжних механізмів.

Модернізація банківських систем може також збільшити ризики, пов'язані з кібербезпекою та шахрайством, що ставить вимоги до системи обліку щодо швидкого виявлення і реагування на аномальні операції. Важливо, щоб обліково-аналітичне забезпечення могло оперативнo коригувати дані, які можуть бути змінені в разі виявлення шахрайських дій. Крім цього, інноваційні банківські продукти вимагають постійного моніторингу ринку та аналізу клієнтських даних. Тому система обліково-аналітичного забезпечення повинна забезпечувати точність і своєчасність обробки великих обсягів даних для ефективного прогнозування потреб клієнтів, оптимізації банківських пропозицій і адаптації банківських продуктів до змін на ринку.

Зміни в банківських технологіях, а також введення нових інноваційних продуктів потребують постійного моніторингу відповідності новим нормативним вимогам. Обліково-аналітичне забезпечення повинно бути здатне швидко адаптувати звітність і регуляторні документи до нових вимог, зокрема у сфері фінансової безпеки, що є важливим у процесі модернізації банківських систем. Впровадження персоналізованих послуг для клієнтів вимагає, щоб обліково-аналітичне забезпечення точно відображало індивідуальні умови для кожного клієнта. Відповідно, система повинна підтримувати індивідуальний облік продуктів, послуг і операцій, щоб забезпечити максимальну ефективність взаємодії з клієнтами.

Висновки до розділу 3

Вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційними банківськими продуктами є ключовим фактором забезпечення конкурентоспроможності та стабільного розвитку банку в умовах швидких змін на фінансовому ринку та технологічних інновацій. У розрізі управління життєвим циклом продуктів, ефективне використання сучасних цифрових технологій, таких як Big Data, штучний інтелект та машинне навчання, дозволяє мінімізувати ризики та підвищити точність прогнозування потреб клієнтів.

Управління життєвим циклом інноваційних продуктів надає можливість АТ «Ощадбанк» структуровано підходити до кожного етапу розвитку продукту: від генерації ідей до його виходу з ринку. Інтеграція аналітичних інструментів на кожному етапі, таких як бізнес-аналітика на етапі розробки і прогнозування фінансових результатів на етапі запуску, дозволяє не лише оперативно реагувати на зміни на ринку, а й ефективно управляти фінансовими та людськими ресурсами.

В умовах розробки і впровадження банківських інноваційних продуктів важливу роль відіграють автоматизовані системи моніторингу та фінансового аналізу. Їх застосування на етапах зростання та зрілості продукту забезпечує своєчасне коригування стратегії та підвищення ефективності продукту. Впровадження CRM та ERP систем дозволяє банку ефективно управляти клієнтськими відносинами, оптимізувати витрати та максимізувати прибутки.

Ключовим моментом з точки зору повноцінної реалізації інноваційного потенціалу фінансових установ є необхідність гнучкості при адаптації банківських інновацій до змінюваного середовища, зокрема, з урахуванням високої зарегульованості галузі і технологічних змін. Врахування специфіки банківського сектору на кожному етапі життєвого циклу інноваційного продукту дозволяє приймати більш обґрунтовані стратегічні рішення, що підвищує ефективність діяльності та сприяє досягненню стратегічних цілей банку.

ВИСНОВКИ

Банківський продукт є комплексним результатом діяльності банку, що включає як послуги, так і операції, спрямовані на задоволення потреб клієнтів. У процесі його формування важливе значення має чітке розмежування між банківськими операціями, послугами та продуктами, що сприяє правильному управлінню банківською діяльністю та розробці ефективних маркетингових стратегій. Інноваційні банківські продукти дозволяють знижувати витрати, покращувати якість обслуговування та адаптуватися до змінюваних умов фінансового ринку. Складність і різноманітність інноваційних банківських продуктів вимагають впровадження ефективної системи бухгалтерського обліку, яка забезпечує точне відображення їхнього впливу на фінансові результати банку.

АТ «Ощадбанк» є одним із найбільших державних фінансових установ України з розвинутою організаційною структурою, яка забезпечує ефективне управління різними напрямками діяльності банку. Оцінка рейтингових показників АТ «Ощадбанк» за методологією міжнародних агентств Moody's та Fitch вказує на серйозні фінансові виклики. Зокрема, низькі рейтинги кредитоспроможності та відсутність інституційної підтримки з боку держави вказують на значну вразливість банку в умовах складної макроекономічної ситуації. Однак, позитивним моментом є підвищення рейтингу стійкості та покращення фінансових результатів, зокрема чистий прибуток і ліквідність банку свідчать про його здатність адаптуватися в умовах кризових ситуацій. Підсумки фінансової діяльності банку за 2023 та 2024 роки демонструють стабільний ріст в умовах економічної нестабільності.

Ощадбанк активно впроваджує новітні технології, що включають як кредитні програми для фізичних осіб, так і спеціалізовані продукти для бізнесу. Крім того, банк активно розвиває партнерства з автосалонами та супермаркетами, що дозволяє розширити спектр послуг і підвищити доступність банківських продуктів. Інноваційні стратегії Ощадбанку демонструють ефективну адаптацію до складних економічних умов, зокрема

через застосування технологій для оптимізації банківських процесів і підтримки бізнесу під час війни.

Для успішної реалізації інноваційної стратегії Ощадбанку необхідно удосконалити обліково-аналітичне забезпечення банківських операцій, орієнтуючи його на новітні цифрові платформи та технології. Це передбачає не лише технічну підтримку, а й удосконалення внутрішніх процесів для більш ефективного управління ризиками, моніторингу та аналізу результативності нових фінансових продуктів, що сприятиме досягненню стратегічних цілей банку. Подальший розвиток інноваційних продуктів АТ «Ощадбанк» має на меті розширення цифрових сервісів та інтеграцію новітніх технологій для покращення клієнтського досвіду. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційними банківськими продуктами в АТ «Ощадбанк» через управління їх життєвим циклом є ключовим елементом для підвищення ефективності діяльності банку. Використання цього підходу дозволяє банку знижувати ризики, забезпечувати більш точне прогнозування доходів і витрат, а також ефективніше реагувати на потреби клієнтів.

Перехід до цифрових технологій, таких як мобільний банкінг, відкритий банкінг, блокчейн і штучний інтелект, забезпечує банкам конкурентні переваги. Ці інструменти дозволяють створювати персоналізовані та доступні фінансові продукти, що відповідають сучасним потребам клієнтів. Основними тенденціями модернізації банківського сектору є: відкритий банкінг та моделі ВааS, персоналізація фінансових послуг, розвиток екологічно стійких продуктів, впровадження платежів у реальному часі.

Для успішного впровадження інноваційних технологій банкам необхідно оцінити поточні технологічні можливості, визначити стратегічні цілі модернізації, обрати надійних технологічних партнерів, забезпечити навчання персоналу та управління змінами. Впровадження сучасних технологій є не лише можливістю для підвищення ефективності інноваційних банківських продуктів, а й необхідною умовою для збереження конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. BAI Global Innovation Awards. URL: <https://www.bai.org/globalinnovations>.
2. Barskyi M. Financial product life cycle in banking software development. S-Pro. URL: <https://s-pro.io/blog/product-life-cycle-in-banking-industry>
3. DashDevs. 11 trends in banking to follow in 2024. DashDevs. URL: <https://dashdevs.com/blog/trends-in-banking-to-follow/>
4. Fitch Ratings. Credit Ratings & Analysis For Financial Markets. URL: <https://www.fitchratings.com/>
5. Standard & Poor's. Americas. URL: https://www.standardandpoors.com/en_US/web/guest/home
6. Wavetec. Banking modernization & technology: Factors, gains & strategies. Wavetec. URL: <https://www.wavetec.com/blog/banking/banking-modernization-technology/>
7. АТ «Державний ощадний банк України». Консолідований звіт про управління. Консолідована фінансова звітність разом зі звітом незалежного аудитора за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року. URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/3/18001-obu_2023_ukr_conso_fs.pdf
8. АТ «Ощадбанк». Організаційна структура АТ «Ощадбанк». URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/3/17704-org_struktura_at_osadbank_31_03_2024.pdf
9. Банківська система: навч. посіб. / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Блащук-Дев'яткіна Н. З., Петик Л. О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
10. Банківські операції : навч. посіб. / Н. І. Демчук, О. В. Довгаль, Ю. П. Владика. Дніпро: Пороги, 2017.
11. Баранова В. Г. Банківські інноваційні технології: проблеми та перспективи впровадження. Причорноморські економічні студії. 2019. № 40. С. 177–181.
12. Бодрецький М. В. Створення нового банківського продукту та стадії його життєвого циклу. Економічний аналіз. 2013. Т. 14, № 2. С. 12–16.

13. Бондаренко О. І. Механізми розвитку банківської інфраструктури України у глобалізованому світі. *Фінанси України*. 2021. № 4. С. 57–65.
14. Вишневський О. А., Нагорна І. М. Управління банківським ризиком: сучасні тенденції. *Економіка України*. 2022. № 6. С. 11–21.
15. Гавриленко С. В. Впровадження інноваційних банківських продуктів в Україні. *Вісник Національного банку України*. 2018. № 6. С. 94–98.
16. Гринько Л. В. Розвиток банківських операцій в умовах інноваційної економіки. *Фінансовий аналіз*. 2021. № 2. С. 91–99.
17. Демченко Н. О., Жарикова Т. І. Інноваційні технології в діяльності банків: виклики та можливості. *Журнал інноваційних технологій*. 2023. Т. 12, № 7. С. 101–105.
18. Державна регуляція банківської системи: теоретичні аспекти та практика / За ред. О. А. Бєлих. Київ: Наукова думка, 2021. 312 с.
19. Дзюблюк М. С. Інноваційні технології в банківській справі: аналіз тенденцій та розвитку. *Бюлетень НБУ*. 2021. № 7. С. 12–19.
20. Дзюблюк О. В. Інноваційні вектори розвитку банківської системи / О. В. Дзюблюк. *Світ фінансів*. 2020. № 3. С. 8–25.
21. Євенко Т. І. Банківська система України: проблеми і перспективи розвитку. *Економіка*. 2018. № 6. С. 40–41.
22. Єгоричева С. Б. Інноваційна діяльність комерційних банків: стратегічні аспекти. *Полтавський університет економіки і торгівлі*, 2010. 215 с.
23. Єрохін С. А. Ринки інновацій: від ідеї до результату. *Актуальна проблема економіки*. 2019. № 11. С. 4–12.
24. Жигайло Г. Г. Фінансові інструменти: визнання та оцінка. *Вісник Національного банку України*. 2019. № 1. С. 12–13.
25. Заводовська Л. А. Бухгалтерський облік і аналіз операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів. *Житомирський державний технологічний університет*, 2016. 230 с.
26. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2006, № 31, ст. 268.

27. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 4.12.2021 року № 1953-IX.
28. Іванов С. В. Особливості банківських інновацій. Причорноморські економічні студії. 2018. № 30-2. С. 73–80.
29. Камінська Т. Г., Слесар Т. М. Обліково-інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю. Бізнес Інформ. 2014. № 4. С. 112–118. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0000238383>
30. Катан Л. І., Сотніков С. О. Основні підходи до класифікації банківських продуктів. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 22. С. 5–9. DOI: 10.32702/2306-6814.2018.22.5.
31. Ключка О. В., Богріновцева Л. М., Федорчук Н. М. Особливості використання сучасних банківських продуктів та технологій в діяльності банків як суб'єктів фінансового ринку. Актуальні проблеми економіки. 2023. № 12(270). С. 86–93. DOI: 10.32752/1993-6788-2023-1-270-86-93.
32. Ключка О., Богріновцева Л., Козій Н. Оцінка ефективності впровадження інноваційних технологій в діяльність вітчизняних банків під впливом цифрової трансформації фінансового ринку. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 62. С. 128–136. DOI: [10.32782/2524-0072/2024-62-33](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-33).
33. Коваль Я. С. Банківські інновації як необхідність ефективного функціонування державного механізму. Міжнародний мультидисциплінарний науковий журнал «ЛОГОС». Мистецтво наукової думки. 2019. № 6. С. 15–20.
34. Кривич Я. М., Драніцина Я. О. Банківські інновації, як фактор підвищення рівня довіри та лояльності клієнтів / Я. М. Кривич, Я. О. Драніцина. Вісник Сумського державного університету. 2019. № 3. С. 33–39.
35. Кузнецова М. А., Гуйгова Ю. І. Розвиток та впровадження інноваційних банківських послуг в Україні. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2020. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/52.pdf.
36. Кузнецова Л. В. Проблеми активізації процесів розвитку банківських інновацій в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Вип. 4. С. 9–13.

37. Кузнєцова М. А., Гуйгова Ю. І. Розвиток та впровадження інноваційних банківських послуг в Україні. Одеса: Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова, 2020. 115 с.

38. Лопаткіна І. В. Інструменти банківського маркетингу. Суми, ДВНЗ «УАБС. НБУ», 2012. 9 с.

39. Мазур М. О. Впровадження інноваційних технологій в обслуговування клієнтів банку в умовах сучасного ринку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Т. 2, № 4. С. 94–98.

40. Малишева В. Л. Перспективи розвитку банківських послуг у фінансовій сфері України. Економічний вісник університету. 2020. № 5. С. 34–42.

41. Метлушко О. В. Новітні банківські продукти і технології: навч. посіб. / О. В. Метлушко. Тернопіль: Вектор, 2016. 172 с.

42. Міжнародний фонд фінансових стандартів. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38: Нематеріальні активи. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/>

43. Національний банк України. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року – курс на сталий розвиток інновацій, кешлес та фінансову грамотність. 2020. URL: 16). <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku--kurs-na-staliy-rozvitok-innovatsiy-keshles-ta-finansovu-gramotnist>

44. Національний банк України. Національний банк запускає регуляторну платформу для тестування інноваційних продуктів. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-zapuskaye-regulyatornu-platformu-dlya-testuvannya-innovatsiynih-produktiv>

45. Ощадбанк. Агентство Fitch Ratings покращило рейтинг Ощадбанку. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/agentstvo-fitch-ratings-pokrasilo-rejting-osadbanku>

46. Ощадбанк. Ощадбанк опублікував річний фінансовий звіт за 2023 рік. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/osadbank-opublikuvav-ricnij-finansovij-zvit-za-2023-rik-pidtvrdzenij-zovnisnim-auditorom-ta-zatvrdzenij-akcionerom>

47. Ощадбанк. Показники діяльності.

<https://www.oschadbank.ua/pokazniki-dialnosti>

48. Петренко І. В. Інноваційні технології в банківському секторі: підходи до оптимізації обслуговування клієнтів. Проблеми і перспективи розвитку банківської справи. 2023. № 9. С. 102–110.

49. Піддубна В. Г. Проблеми інноваційного циклу банківських продуктів. Вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип. 26(2). С. 35–38. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/26_2_2019ua/8.pdf

50. Положення «Про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України». Затверджено Постановою Правління Національного банку України 04.07.2018 № 75.

51. Принципи організації банківських послуг в умовах цифрової економіки / І. М. Бабенко, С. А. Мельник. Київ: Логос, 2022. 198 с.

52. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України: Постанова Національного банку України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0040-06>

53. Проблеми сучасної банківської діяльності / В. М. Павленко, П. Ю. Коваленко. Одеса: ОНУ, 2019. 140 с.

54. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Соляр В. В., Маслов С. Т. Основи банківської справи: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 410 с.

55. Рибіна Л., Зімін М. Диверсифікація банківських кредитних продуктів як запорука активізації кредитної діяльності АТ «Ощадбанк». Економіка та суспільство. 2021. № 31. С. 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-55>.

56. Скибенко О. В. Особливості банківських продуктів у контексті інноваційних технологій. Банківський вісник. 2019. № 1. С. 12–20.

57. Скибенко С. Т., Халява С. П. Банківські операції. Київ: Укоопосвіта, 2016. 240 с.

58. Спільник І. В. Аналіз розвитку підприємства як економічної системи. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності

підприємств в умовах інституційних трансформацій [Текст] : колект. моногр. / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло, І. М. Белова [та ін.]. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2017. С. 206–219.

59. Спільник І. В. Контролінг методів збуту та каналів просування продукції. Аналітичний інструментарій в маркетинговій діяльності / Р. В. Федорович [та ін.] за ред. проф. Р. В. Федоровича. Тернопіль: ФО-П Шпак В. Б., 2018. С. 232–250.

60. Спільник І. Системний підхід і системний аналіз в обґрунтуванні управлінських рішень. Міжнародна науково-практична конференція. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 63–64.

61. Спільник І., Палюх М. Система обліку і звітності в умовах цифрових трансформацій. Вектори розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: тренди та перспективи. Матеріали Національної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 7 листопада 2019 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 194–196.

62. Спільник І., Спільник П. Розвиток обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень: цифровізаційний аспект // XIII Національна науково-практична конференція «Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи». Західноукраїнський національний університет. 2023. С. 9–11.

63. Стратегії та інновації у банківській сфері: навч. посіб. / М. А. Греков, П. О. Іваненко, М. І. Лебедев. Київ: Наукова думка, 2018. 256 с.

64. Химиченко В. С., Тищенко О. М. Банківські інновації: управління та розвиток. Міжнародний фінансовий журнал. 2019. № 1. С. 45–53.

65. Циганюк Д. Л., Рудняк А. Д. Аналіз фінансового стану банківського сектору України. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2020. № 1. С. 44–49. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

66. Череп А. В. Банківські операції: Навч. посібник. К.: Кондор, 2015. 288 с.

67. Шевченко О. І., Веремійчук І. О. Технології обслуговування клієнтів у банках України: проблеми та перспективи. Банківський вісник. 2020. № 3. С. 19–26.

68. Щибиволок З. І. Аналіз банківської діяльності: Навч. посіб. К.: Знання, 2015. 320 с.